

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznika.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Kneževa ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 334.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300—	celoletno	K 480—
polletno	150—	polletno	240—
3 mesečno	75—	3 mesečno	120—
1	25—	1	40—

Pri morebitnem povzemanju se lina daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 200 po nakaznici. Na samo pisniti naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kneževa ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K
Poština plačana v gotovini.

Izigrana Italija.

O italijanskem zastopstvu na mirovni konferenci podaja Robert Lansing, bivši tajnik Zedinjenih držav, ki je bil takorekoč Wilsonov zunanji minister med vojno in prve čase mirovne konference, v svojih priobčenih spominih zanimive podatke. Italijanska zastopnika sta bila Orlando in Sonnino. Lansing pravi o Orlando, da je kot jurist precizno mislil in se jasno izražal. Ni pa razumel angleščine, kar ga je oviralo, da se ni mogel udeleževati neoficijelnih razgovorov, ki so se vršili radi Wilsona in Lloyd Georgea v angleškem jeziku. Za oficijelne razgovore pa mu je bil na razpolago kot tolmač profesor Mantoux. Politični instinkt Orlando je bil pomajkljiv in dogodki so zadostno pokazali, da je bil on prav slab politični bojevnik. Ko je nehal razpravljati, je bilo gotovo, da je njegova razprava povsem logična in jej ni ničesar dostavljati. Drugo vprašanje pa je bila solidnost njegovih argumentov. Njegovi poslušalci so imeli svoje predstave in njihova graja je bila naravna. Orlando je imel proti sebi Clemenceauovo nasprotstvo, ki je bilo včasih brutalno, Wilsonovo stališče in Lloyd Georgejevo indiferentnost. Sonnino govori angleško kakor rojen Anglež, je praktičen in resoluten v obrambi svojih lastnih načel, katera pa so bila jako malo idealistično prežeta, stremila so le po zagotovitvi materialnih dobrot lastni deželi. Jasno je bilo, da je on mislil več na narodni interes kakor pa na abstraktno pravico. Zdelo se je, da stoji mnogo višje nego njegov ministrski predsednik. Pri tajnih pogajanjih ga ni maral nihče izmed desetorice v svetu. Sonnino je v razpravah kazal, da je najbolje informiran o vseh važnih vprašanjih, ali reputacija veljavne diplomata in spretnega posredovalca, ki zakriva svoje prave namene, je malo koristila baronu Sonnino. Smatralo se ga je za politika, ki se norčuje z vestjo naroda in ni v skladu z duhom časa. Italijanska zastopnika se nista izpolnjevala pri razpravah na mirovni konferenci, marveč je prav razlika v temperamentu obeh italijanskih zastopnikov po mnenju raznih politikov glavni vzrok italijanskega neuspeha na konferenci. Svet četvorice se je ustanovil v to svrhu, da je bil Sonnino izločen in postavljen Orlando na pozicijo ab-

solutne inferiornosti napram ostalim trem članom sveta. Tako je bilo, kakor da bi v tem svetu italijanski predsednik Orlando ne bil navzoč. Potem je bil Orlando vedno izpostavljen zasmehovanju in sarkastičnim opazkam s strani Clemenceaua, ne da bi druga dva člana kaj storila proti temu: ako sta kaj storila, sta priskočila na pomoč „gruc“. Lansing pravi dalje: Pogajanja v Parizu se morejo smatrati za kontrast med altruizmom in egoizmom, med idealizmom in materijalizmom, med teorijo in prakso, med načelom in izvršbo.

„Piccolo dela Sera“, ki se bavi s Lansingovimi spomini, izjavlja: Zlostna je resnica, da sta si Anglija in Francija razdelili najboljše dele premagane Nemčije, da se je Japonska malo ozirala na Wilsona in si osvojila Santung, samo Italijo se je hotelo priključiti, zaradi tega, ker njena velikost ni ugajala ne Franciji ne Angliji. Članek v „P. D. S.“ pravi, da je bilo napačno, da je Italija kaj verjela svojim zaveznikom. Ako bi bila prišla na konferenco v Pariz z aneksijsko teritorijev londonske pogodbe, ne bi bilo prišlo do rapalskega sporazuma. Na konferenci so zmagali močnejši, ki so se združili proti šibkejšim, to je proti Italiji, in so mogli tako realizirati zakonite plodove zmage v tem, ko so z rafiniranim licemerstvom premagali nasprotnike.

Takrat, ko je bila sklenjena rapalska pogodba, smo izvajali v posebnem članku, da je bila Italija na mirovni konferenci izigrana. Angleži in Francozi so gledali na Evropo, Azijo in Afriko, na zagotovitev svojega svetovnega pomorskega gospodstva. Italijane pa so pahnili in pritrdili na primorske skale. Pa še teh skal, obseženih v londonski pogodbi, niso mogli dobiti vseh in dobili bi bili še manj, da ni bilo v Jugoslaviji takrat toliko proti državi naperjenega separatističnega rovarjenja.

Clemenceau je norce bril z Orlando in v svetu četvorice. Clemenceauov ne manjka sedaj ne med Francozi ne Angleži, ki gredo dalje svojo svetovno pot. Italija pa se je ustavila ob Adriji in se zajedla v sovraštvo napram Jugoslovanom. Francozom in Angležem to prav ugaja, ker računajo na naraščajoči jugoslovanski odpor, ki jim bo Italijo spravljaj s pota na njihovem

svetovnem pohodu. Italija je bila v Parizu izigrana, sedaj se izigrava

Zgodovinske meje in dr. Korošec.

Beogradski „Balkan“ je v ponedeljek priobčil pod tem naslovom članek, ki je vreden, da se z njim seznanimo tudi slovenska javnost, ker je iz njega razvidno, miselnosti večine srbskih politikov. Članek se glasi:

„Mi smo imeli o drju. Korošcu lepo mišljenje. Nismo spadali med one, ki so menjale, da oni ne more pozabiti na zvezo, ki jih je imel s cesarico Zlato in s cesarskim apostolskim dvorom. Mi smo bili vedno prepričani in smo tudi še sedaj, da je dr. Korošec pravi in veliki patriot. Ena stvar pa je jasna: On vrlo slabo presoja razmere v naši državi, on ne vidi, kaj je boljše za bodočnost, on živi ves v umazani in se ne urejeni sedanjosti. Ki je že marsikateri političnega mrliča vrgel na obrežje. On hoče delati kompromise, katerih smo že sili do grla. Na ljubo sedanjosti hoče on žrtvovati bodočnost, ki smo jo mi kot sinovi te države dolžni pripravljati in skrbeti za to, da bo lepša... Zato ne dvomimo o njegovem patriotizmu, dvomimo pa o njegovi državniški močrosti.

Dr. Korošec je nam odkrito priznal, da se boji srbske hegemonije, ker so Srbi številno najmočnejši v naši državi. Zares čudna bojazen! On in njegovi prijatelji se niso bali avstrijske in madžarske hegemonije in so počeli šele v zadnjem trenutku, ko so videli, da je jasno kakor dan novo politično in narodno orientacijo, delati za Jugoslavijo. Ali za kakšno Jugoslavijo? Za Jugoslavijo v okviru habsburške monarhije. Oni niso imeli niti toliko močnejši, da bi pomislili, da naša država lahko obstaja tudi izven okvirja črno-žolte monarhije, no, o žrtvah in delu za ta ideal, o tem ne govorimo. In ti možje, ki nam Srbijancem očitajo naš balkanizem in našo neprosvetljenost, evo jih, kako se boje — naše številnost... Čudno zares! Zaredi tega in da bi očuvala princip ravnopravnosti, zahleva skupina jugoslovenskega kluba avtonomije v — zgodovinskih mejah.

Kakšne so te zgodovinske meje? Neke meje iz časa blaženopokojne strine Avstrijce. Hermafroditska Avstro-Ogrska s svojo diplomacijo je postavila gotove granice med posameznimi deli našega naroda v cilju večinih preprirov in nesložnosti in sedaj bi naj mi sprejeli in nadaljevali staro avstrijsko politiko: Divide et impera!

Ne, gospoda, mi vam tega ne bomo dovolili, ker verujemo, da razmere bolje poznamo kakor vi in ker verujemo, da bo samo v jedinstveni in nerazdeljeni kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev lahko vsak Slovenec, vsak Hrvat in vsak Srb zadovoljen in svoboden na polju in v domu, v logu in na sodišču. Samo v državi brez notranjih mej

lahko obstoja individualna in plemenska enakost. Samo v državi z uredbenimi, kakršne ugotavlja ustava Pašićeve vlade, ne bo plemenske hegemonije. Mi nočemo hegemonije, če tudi smo številno najmočnejši. Mi je nečemo, če tudi jo nam vi sami nudite po vaši razdelitvi, ker bi bila v tem okviru Srbija faktor, ki bi nelen volens diktilal ostalim pokrajnam tako po svojem položaju, kakor tudi po svojem bogastvu, po svoji številnosti in po svojem političnem in zgodovinskem kapitalu, ki je za sedaj večji in močnejši od vašega.

Avtonomije so — naše razjedanje, a mi se nismo borili, da se razjedimo, marveč da se ujedimo. Avtonomije bi bile na korist najštevilnejšega, na korist nam, toda mi nočemo hegemonije, mi hočemo državljansko in plemensko enakost v državi brez notranjih zgodovinskih mej.

In vendar, velik politični vajenec je dr. Anton Korošec! On pozablja, da je bil tudi on, Slovenec, svoje dni začasni predsednik vlade, to je predstavnik najvišje državne oblasti naše kraljevine. On ne vidi pred seboj, da je predsednik najvišje državne in narodne korporacije, parlamenta — Hrvat... Ali Srbi v Srbiji boljše žive kakor Slovenci v Sloveniji? In ali Slovenci v Beogradu ne uživajo iste pravice kakor Srbi? A koliko je nas Srbijancev v Zagrebu in v Ljubljani? Tega dr. Korošec v cilju ugotovitve svoje teze ne vidi.

Velik je politik dr. Anton Korošec, kadar mu je potreba! On našenja velike ideje o socializaciji ne samo zemlje, marveč celokupne, privatne osebne lastnine, da bi pridobil za svojo tezo skrajne levčarje in da bi se predstavil kot svobodnomen mež.

Zares, on se pozablja dotakniti socializacije cerkvenega imanja in katoliških samostanov. Ali veste, zakaj se on dela komunist? Da bi takoj potem postal papež, večji od samega papeža in da bi za svoje avtonomistično stališče pridobil čim največ nezadovoljnih elementov.

Mi bi eno priporočali drju. Korošcu: Naj uporabi svoj veliki politični in govorniški dar v to, da ubije v vrstah slovenske in hrvatske katoliške inteligence — avstrofiličnega in srbofiličnega. Pri tem pa se naj izogiba dokazovanju, da osvaja njegovo stališče hrvatski in slovenski seljak. Ako kmet tako misli, to je krivda inteligence... Da je vse to istina, bo dokazala bližnja bodočnost, ko bodo med našimi plemeni izginile meje ne samo zgodovinske, marveč tudi one, ki jih s silo postavljajo plemenski fanatiki.

Zloraba vere u strankarske surke.

Splitsko „Novo Dobro“ je priobčilo iz peresa vrlo uglednega svečenika nastopni članek:

»Dočim je v našem narodu obča želja po miru in slogi, dočim vsak dobro misleči patriot obsoja sleherni razdor med jednokrvnimi brati, ker je ta razdor škodljiv in usodopoln, se trudijo baš sedaj neki ljudje, da bi ta razdor znova razpalili in zavedli Hrvate in Srbe do noža ter bi to borbo pretvorili v pravo meščansko vojno. Ne razlaga se, kakor Bog zapoveduje, marveč se samo prostaško napada in ne premišljeno izliva.

Tako je prišel zadnje dni v Dalmacijo, da podžge razdor, malo simpatični dr. Korošec. On, svečenik, prišel je k nam baš veliki teden, da profanira te dni, polne posmemnosti za vsako krščansko srce. Veliki teden je določen za to, da kristjani na poseben način razmišljajo trpljenje Jezusa Kristusa, da se s tem duševno okoristijo. Ali Korošec je prišel v Split, da je baš na veliki četrtek imel sestanek, da je zbral svoje pristaje, ali ne da bi propovedoval razpetega Jezusa Krista in njegov vzvišeni nauk o ljubezni. Jezus Krist je s križa molil tudi za svoje sovražnike in umirajoč na križu je propovedoval ljubezen in samo ljubezen. Korošec pa nasprotno namesto ljubezni propoveduje po Dalmaciji mržnjo, pač razdor in podžiga strankarstvo. Njemu je več do strankarstva, do interesa svoje stranke, nego do splošnega interesa našega naroda.

Korošec je govoril v Splitu o zunanjem položaju, o odnevu zunanjih zadev pri nas, o verskem vprašanju, o centralizaciji in decentralizaciji, o agrarni reformi, o kapitalizmu, socializmu itd. Svoje bodno mu je govoril, kar se mu zdi bolje, ali ni bilo prav, da je hotel pokazati, kako da se preganja naša vera v naši kraljevini in da se vodi kulturna borba. Pri nas uživa vera največjo svobodo. Nikdo nobenemu ne brani, da vrši svoje verske dolžnosti. Cerkev pa je zato svobodna kakor ni bila doslej nikdar pri nas v vseh preteklih časih, najmanj pa za časa pokojne Avstrije. Pri nas svečenika vsakdo spoštuje, samo ako je dotičnik dober svečenik. Pri nas kulturne borbe ni pa je tudi ne more biti, dokler bodo naši državni umni in

Alfonz Daudet:

Tartarin na planinah

Roman.

Prevedel dr. Ivo Šorli.

Kmalu pa ni srečal nikogar več. Zadnje živo bitje je bila stara ženska, ki je prala svoje perilo v duplini nekega drevesa pod velikanskim, v zemljo zapučenim rdečim dežnikom.

»Rigi-Kulm?« je vprašal planinec.

Zenska se je obrnila proti njemu. Njen prsteni obraz je bil neskončno bedast, pod brado pa ji je visela vsaj tako debela golša kakor je zvonec švicarske krave vodnice. Dolgo ga je nepremično gledala, potem pa jo je kar zlomil smeh, ki ga ni mogla več ustaviti. Usta so se ji razklala do ušes in čisto so se skrile njene drobčkane oči. Če jih je pa spet odprla, se je zdelo, da pogled v Tartarina, ki je stal s svojim cepinom čez rame široko razkoračen pred njo, se podvojuje njeno veselost.

— Vražja babal Boga zahvali, da si zenska! je zarenčal Taraskonec in pihajoč od jezice nadaljeval svojo pot. Najprej se je izgubil v jelov gozd, kjer so njegovi čevlji v mokrem mahu zaman iskali opore. Onstran pa se je pokrajina izpremenila. Nič več stoz, nič več dreves, nič več pašnikov, samo še osorne, gole strmine in veliko skalovito robovje, čez

katero je plezal kar po koljenih, ker se je bal, da se mu ne zdrsne. Potem so prišle jame, polne nekega rumenega blata. Tudi čez nje se je upal le polagoma, s svojo palico je ves čas tipal in privzdigoval nogo kakor kak brus. Vsak hip je pogledal tudi na svojo majnetično iglo, ki mu je visela kot navesek na debeli verižici pri uri; toda bodisi, da je bila kriva višina ali pa izprememba temperature — igla je bila kakor iz uma, tako da je bilo v ti rumeni gosti megli nemogoče zadeti, kam in kako. Niti na deset korakov niso več videli; zraven tega se je čez hip vzdignil še strupen leden vrtnec bodečih igel, tako da je bila pot vedno težavnejša.

Naenkrat se je ustavil — solnce se je v nejasnem sijaju zasvetilo pred njim... Dospel je torej že v višine, kjer vlada večni sneg!... Očo — oči!

Brzo je izvlekel naočnike iz ovoja in si jih skrbno nataknil.

Slovesen trenutek!... Nekoliko ganjen, a še bolj ponosen, je čutil Tartarin, da se je bil vendar naglo dvignil tisoč metrov proti višavam in velikim nevarnostim.

Povzel je več nego oprezno svojo pot. Povsod je slutil prepače in razpokline, o katerih je bral v svojih bukvah, ter v srcu preklinjal ljudi tam doli v gostlini, ki so mu bili svetovali, naj hodi kar naravnost in da ni treba vodnika. Saj je bilo celo to mogoče, da pleza po kaki čisto napačni goril Zdaj hodi

že šest ur na Rigi, pa da so samo tri! In ta ledeni veter brije in vrtil sneg v tem temnem somraku, da je groza! Kaj pa če ga prebiti noč? Kje naj najde kako kočjo ali vsaj pribežališče pod kako skalo?

Kar naenkrat zagleda na ti divji in goli planoti tik pred seboj leseno barako z napisom v ogromnih komaj še čitljivih črkah čez steno: »Fotografija na Rigi-Kulm«.

— a v istem hipu se pokaže nekoliko dalje med sijajnimi svetilkami v megli tudi še ogromni hotel s tristo okni.

III.

Alarm na Rigi. — Le mirno, le mirno, gospoda! — Planinski rog. — Kaj najde Tartarin jutraj na svojem ogledalu. — Osuplost. — Iskanje vodnika po telefonu.

»Pej ka je?... Kdo kliče?« — je storil Taraskonec in napeto poslušajoč zapil oči v temnino.

Po vsem hotelu naglo tekanje, luputanje z vrati, razburjeno vzlikanje: »Hitro, hitro!... Zunaj pa kakor da pojejo trobente; obenem so švigali brzji odsevi plamenov čez stekla in zaklopnice.

Goril...

V onem skoku je bil Tartarin iz postelje, obleden in obut; potem pa kar po glavi čez stopnice, kjer je še goril plin! Pred njim se je valil navzdol šumeč roj v naglici počesanih Angležinj, ki so bile zavite v zelene rute in

pokrite z rdečimi robci ali kar jim je v naglici prišlo pod roke.

Da opogumi sebe in te gospodične, kričijo Tartarin, divjajoč po stopnicah in odriivajo vse druge na desno in levo, z zbeganim glasom prestrašenega galeba, z glasom, s kakršnim kričimo v sanjah in ki oblije tudi najpogumnejšega s kurjo poltjo: »Le pogumno, le mirno! Le ne razburjajte se, gospodale!

Zdaj pa razumni človek te vražje Angležinje, ki se mu še smejejo in si morda mislijo, da jih hoče samo zabavati! Mlad človek res ne ve, kaj je nevarnost!

Po sreči prihaja za njim stari diplomat. Tudi ta je le za silo oblečen in izpod svršnika mu gledajo bele spodnje hlače ter konci vrvice. Hvala Bogu, vsaj en možki!

»O, gospod baron, kakšna nesreča!... Ali veste vi kaj?... Kje je?... Kako se je vnelo? — Kdo? Kaj?...« topo gleda baron in ne more razumeti.

»Ma ogenj vendar!... — Kakšen ogenj?...

Revež ima tako zmeden in bedast obraz, da ga Tartarin kar pusti in divja ven, da »organizira pomoč«.

»Pomoč?« ponovi baron in za njim se pet ali šest sobarjev, ki so spali v predsobi kar pokoncu. Tudi ti se spogledujejo in ne razumejo... »Pomoč?...«

razboriti ljudje. Ako pa bi prišlo do te kulturne borbe, bi morali krivdo za njo vreči prej na Ljubljano in Zagreb nego na Beograd. Povsem se vidi, da Korošec in njegovi trbanti hočejo po vsej sili, da bi prišlo do te borbe — radi lova na mandate.

Znano je vsem našim političnim analfabetom, da je Vesničeva vlada izdala svoj čas obojznan proti komunistom, sedaj pa pravi Korošec, da je bila ona obojznan izdana ne toliko proti komunistom, marveč proti hrvatskemu življu. Pa dočim on trdi tako veliko neresnico, vedo, da govori neresnico, hoče s tem vzbujati sum in hujskati rahločutne Hrvate.

V veliko pohujšanje našega krščanskega sveta prispevajo sebe in svojo stranko z Jezusom odrešenikom, govoreč blasfemijo, da se je njemu in njegovim dogodilo kakor Kristus, ko je kritikoval korupcijo pa so zato proglasili, da je proti oblasti. Sliče blasfemije se nismo čuli!

Radi tega mi javno obojamo to nespodobno Koroščevo obnašanje, ki hoče, da s svojo stranko monopolizira verske interese v našem narodu, dočim prinaša veliko škodo samo veri in cerkvi naši.

Pismo iz Prage.

Praga, 17. aprila 1921.

▼ ospredju političnega interesa se nahaja vprašanje o sestavi parlamentarnega kabineta in z njim je v zvezi obisk voditeljev političnih strank pri predsedniku Masaryku. V razgovorih z njimi hoče dobiti informacije, ali bi bilo mogoče izvesti parlamentariziranje vlade pred njegovim odhodom na Capri, ki je določen na sredo maja, oziroma ali se ima s to akcijo počakati do njegovega povratka. Nekateri voditelji čeških strank so že bili pri njem na razgovoru, drugi pridejo na vrsto te dni. Predsednik hoče, da mu povedo svoje mnenje in mnenje svojih strank o finančnem načrtu (novi davki), kako bi se doseglo ravnotežje v državnem proračunu, dalje mnenje o prehranjevalnem načrtu, kar pomeni odločitev o državnem gospodarstvu, glavno z žitom in moko, in kako bi se dalo to vprašanje v parlamentu razrešiti. V političnih krogih se govori o novih parlamentarnih konstelacijah v vladni večini, a to so zgolj kombinacije in projekti bodočih možnosti, ni pa nič konkretnega, kajti koalicijske, ki bi morala ta vprašanja takoj razpravljati, bi se težko našla in še težje bi vzela nase odgovornost, da naj se ta vprašanja nemudoma rešijo. Kar se tiče gibanja za vstop v vlado, tega ne manjka pri strankah, ali ovira je potreba, prevzeti takojšnjo razrešitev važnih finančnih in prehranjevalnih vprašanj. Gotovo pa je tudi, da mora te naloge rešiti dosedanja uradna vlada. Sedaj so parlamentarne počitnice, v katerih delujejo odseki in ima seje tudi »petka«, ki je v permanentni. Ima doseči sporazum za delovni program v bodočem zasedanju zbornice, tiskajo se zlasti davčnih vprašanj, prehranjevalnih in socialnih.

Politične razmere v Podkarpatski Rusiji so zelo komplicirane vsled množice političnih strank. Tako je n. pr. samo strank poljedelskega značaja šest. Njihovi programi so skoro enaki, delijo pa se stranke največ po vodilnih osebah. To številno strankarstvo dela vladi težkoče, zlasti guvernerju, kateri ne more vsem strankam ustreči. Posebno se čuti to sedaj pred imenovanjem na guvernersko mesto, ki je izpraznjeno po odstopu dr. Jatkovića. Vlada ima rešiti v prvi vrsti vprašanje, ali bo guverner Čeh ali Rus. Čeh bi imel to prednost, da bi stal nad strankami, ali gledalo bi se nanj z nezaupanjem kot na nasprotnika avtonomije. Domači človek bi imel več zaupa-

Vera se ne sme vporabljaliti v politične stranke za naslanjanjem na verska čuvstva.

Mi smo iz prepričanja proti Koroščevemu klerikalizmu, ker nam je jasno, da nam preti od tega klerikalizma največja nevarnost, in radi tega morajo vsi vestni rodoljubi, katerim je na srcu napredek in dobrobit naše kraljevine, delati na to, da pri nas ne bo tega Koroščevega klerikalizma! Na noben način se ne sme dovoliti, da se vera zlorabi v politične svrhe in za stvarjanje in širjenje katerekoli politične stranke.

Mi moramo biti srečni, da smo dočakali uresničenje naših najmlajših idealov in sedaj se moramo brigati za to, kako si najbolje uredimo to našo narodno državo, priporočeno s toliko krvjo, s tolikim samozatajevanjem in s toliko muko. Ako kedaj, nam je sedaj potrebna krščanska ljubezen, mir in sloga med narodom, ki je toliko pretrpel.

To je prava beseda razsodnih Dalmatincev o Koroščevem divjanju po Dalmaciji v letošnjem velikem tednu. Dostavljamo še, da »Novo Doba« ni demokratsko glasilo.

nja, ali strankarstvo bi ogrožalo njegovo pozicijo. Zato bo izvolitev primerne osebe jako težka.

Stirinaš članov revolucijskega odbora na Kladnem, katere se smatra za glavne iniciatorje vsega decembarskega terorja, ki je zavedel delavstvo v misel o možnosti komunističnega prevrata v državi, je stalo pred deželno kazensko sodnijo, ker ta čas porotna sodnija ni poslovala. Okolnost, da ni sodila porota, je obžalovati, kajti ljudska sodnija bi bila dala razsodbi večji pomen napram elementom, ki rujejo v mladi republiko. Proces je trajal dva tedna in šele sredi tretjega tedna je bila razglašena razsodba. Kot priča zaslišan je bivši ministrski predsednik Tusar poudarjal, da ima vsakdo pravico svobodno propagirati svoje prepričanje, samo da to ne pride do izrečnega konflikta z zakoni. Senat se je oprijel tega naziranja in obsodil samo delikte, kjer je šlo za pravo hujskanje množice, upor proti avtoritetam in ščuvanje armade proti državi. Oproščenih je bilo 6 obtožencev, v težko ječo pa obsojenih osem: Zapoltočki na 18, Muna na 12, Rihter 6, Hula 13, Naprstek 7, Stadnik na 12, Heryn 8 in Mlčoch na 8 mesecev. Država kot privatni udeležnik je zahtevala od obtožencev 1 milijon kron odškodnine. Finančna prokuratura je bila nakazana na privatno tožbeno pot.

Češko-francoski stiki se goje vedno uspešnejše. Tako bivata sedaj v Pragi dva francoska gosta, dramatična pisatelja Duhamel in Vildrac. V drugi polovici tega meseca odpotuje delegacija praškega glavnega mesta v Pariz na obisk, na kateri ga je povabila pariška občina z laskavim pismom, omenja nepozabljiv sprejem Francozov v Pragi v dneh 7. sokolskega zleta. Praška delegacija ponesi s seboj v Pariz kot častni dar Blažičkovo sliko, ki predstavlja nastop Sokolice na lanskem zletu.

V osebi šefredakterja »Narodnih Listov« je nastala izprememba. Dosedanji šef-redakter Sis biva v Parizu na študijskem potovanju in se je odpovedal glavnemu uredništvu. Njegovo mesto je sprejel Ph. dr. Karel Hoch, simpatični publicist, ki se je že več let bavil z zunanjo politiko in deloval tudi v naši zunanji službi kot tiskovni ataše pri češkem poslaštvu v Rimu. Izpod njegovega peresa je izšel pred nekaj leti spis »Noviny«, edini svoj je vrste v naši literaturi.

J. K. S.

Politične vesti.

Regent Aleksander in politika. »Beogradski Dnevnik« piše, da je prestolonaslednik Aleksander vključno temu, da se posebno interesira za vojsko, dobro poučen v političnih vprašanjih, kar je opazil tudi njegov vzgojitelj Ljuba Davidović. Regent ne da nikdar nobeni stranki kake prednosti, čeprav se je to že večkrat poskušalo. Regent Aleksander ima veliko zaslug na tem, da se radikalna in demokratska stranka ne bojuje več medsebojno. Toda ti dve stranki sami ne zadostujeta za državno politiko. Na pomoč naj bi bili prišli muslimani, ki pa se ne morejo odločiti in se bo moralo končno apelirati na zemljoradniško stranko. S hrvatskimi republikanci ne bo tako težko, kakor se zdi v prvem trenutku, ker niso republikanci po prepričanju, ampak so le plemenski separatisti. Kmalu bodo zgubili svojo republikansko mas-

ko, separatizem pa je že itak obojen na smrt. Zdi se, da bo regent Aleksander premagal vse težkoče.

Dunajski Čehi in razmere na Koroškem. Na ustanovnem kongresu češkoslovaške socialno-demokratske delavske stranke na Dunaju so češki govorniki posvetili pozornost tudi razmeram na Koroškem z nastopnimi opazkami: Naši slovenski bratje trpijo zelo mnogo pod avstrijsko in nemško-nacionalno samopašnostjo. Pred plebiscitom so Slovencem vse obljubili, sedaj pa jih preganjajo in izganjajo. Ista usoda čaka tudi naše hrvatske prijatelje v zapadni Ogrski. Nam češkoslovaškom v Avstriji je poverjena težavna naloga, ker smo poklicani, da stojimo na braniku ne samo za interese češkoslovaške manjšine, ampak tudi za varstvo naših trpečih bratov. Njim moramo ydahniti upanje na boljše bodo-

nost in jim pokazati pot, ki pelje k skupnim uspehom.

Sestanki volilcev priredi jutri v četrtki ob 8. zvečer v gostilni pri Sokliću, pred konjušnico, napredno gospodarsko društvo za Krakovo in Trnovo. Volilci somišljeniki, udeležite se ga polnoštevilno!

Volilni shod priredi gospodarsko napredno društvo za šentjakovski okraj danes v sredo ob 8. zvečer pri Lozaru, Rožna ulica 15. Vabimo nanj vse somišljenike iz bližnjih ulic in trgov, da se ga udeležijo v čim največjem številu.

Družabni sestanek somišljenikov JDS za vodmatški okraj se vrši v četrtki dne 21. t. m. v gostilni Fister, na Zaloški cesti. Somišljeniki nujno vabljeni.

Čuden slučaj! Zagrebaški »Puke« Novine piše, da je čudno, toda resnično dejstvo, da so bili jugoslovenski škofje ravno v času povratka bivšega cesarja Karla v Rimu pri papežu. Ravno v tem času pa je prišla iz Rima brzjavka nastopne vsebine: Papež je dobro informiran o vsem, kar pripravlja Karl, toda Vatikan ne veruje, da se bo antanti posrečilo izgnati Karla iz Madžarske, Vatikan nima nobenega zaupanja v solidnost jugoslovenske države. Ako se gibanje za vzpostavitev Habsburžanov na Madžarskem ravno tako razširi v Avstriji in na Hrvatskem, bo ogrožen mir in balkanskih državah. V Jugoslaviji vlada nezadovoljstvo. Tako poroča brzjavka iz Rima dne 6. t. m. Iz vsega je razvidno, da so naši škofje v odločilnem času pozabili na svoje narodne in državljanske dolžnosti ter odšli v Rim.

Ministrska seja. Beograd, 19. aprila. Danes od 16. do 19. se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri se je med drugim razpravljalo o prošnji za dovoljenje prihoda beguncev Vranoglovske vojske v našo državo. Ministrski svet je dovolil prihod 4000 beguncov, ki se bodo uporabili za zgradbo cest itd. Prepoved izvoza ostane začasno še v veljavi. Razpravljalo se je tudi o hajduštvu v južni Srbiji. Na predlog ministra Draškovića se je sklenilo, da se store novi koraki za iztrebljenje hajduštva v posamejnih krajih. V ta namen se je dovolil večji kredit, ki bo služil za napravo telefonske proge v južni Srbiji. Dovolil se je tudi kredit v znesku enega milijona dinarjev za povračilo škod prebivalstvu. Na predlog ministra za prosveto g. Pribečevića je bil imenovan dr. Tugomir Alaupović za poverjenika pri pokrajinski vladi v Zagrebu.

Minister Drašković ostane na svojem mestu. Beograd, 19. aprila. Kakor doznava vaš dopisnik, se je dal notranji minister od svojih prijateljev preprostiti, da obdrži začasno listnico ministra za notranje zadeve.

Incident glede Protića v konstituenti. Beograd, 19. aprila. Današnji incident glede Protića v ustavotvorni skupščini smatrajo politični krogi za neuspehi poskus napada na sedanji režim, da bi povzročili razkol v demokratsko-radikalnem bloku.

V zadnjem trenutku preprečen napad na poveljnika naše javne sigurnosti. Beograd, 19. aprila. Sem je dospela vest, da se nameravale razbojniške tolpe te dni ujeti generala Draga Dimitrijevića, komandanta celokupne žandarmerije in generala Živojina Lazića, šefa javne sigurnosti. Oba sta odpotovala v Črnogoro na inspekcijsko potovanje ter se hotela po isti poti vrniti nazaj. V zadnjem trenutku pa je dobil komandant divizije na Cetinju, general Miloš Mihajlović zanesljivo poročilo, da hočejo dobro organizirane razbojniške tolpe napasti in ujeti oboje šefa javne sigurnosti. Generala sta ostala na Cetinju, močni oddelki vojske pa so šli za razbojniki, 60 od njih je zbežalo v hercegovske gozde. Vojski so jih opazili a jih niso mogli ujeti. Ko je bila vsa pot zastražena, sta generala odpotovala s Cetinje.

Nemška vojna odškodnina naši državi. Beograd, 19. aprila. Na podlagi mirovne pogodbe mora Nemčija v dobi treh let izročiti naši državi 25.000 konj, 60.000 volov, 100.000 krav in 40.000 ovc. Zdi se, da namerava naša vlada prodati del te živine v Nemčiji.

Zanimiva resolucija Hrvatske tezaške stranke. Sarajevo, 19. aprila. Današnja »Hrvatska Sloga« priobčuje resolucijo Hrvatske tezaške stranke, v kateri vodstvo stranke odločno poziva poslance v Beogradu, da v trenutku, ko bo jasno, da se ustava ne more sporazumno sprejeti, v smislu že stavljenih zahtev Hrvatske zajednice in Narodnega kluba takoj zastopijo ustavotvorno skupščino.

Radičeva delegata v Sarajevu. Sarajevo, 18. aprila. Včeraj in danes je bila konferenca parlamentarnega odbora Hrvatske tezaške stranke v Bosni in Hercegovini. Kot delegata Radičeva stranke sta prišla dva poslanca te stranke. Razpravljali so o vprašanjih organizacije stranke in o organu stranke. Jutrišnja »Hrvatska Sloga« bo objavila komunikate in resolucije te stranke.

Za samoupravo Vojvodine. Iz Beograda poročajo, da se bo tam pod predsedstvom notranjega ministra vršila enketa o načinu, kako bi se najlažje uvedla samouprava v Vojvodini. Tozadevni načrt bo predložen ustavotvorni skupščini v odobrenje. Na ta način upajo, da se znebijo madžarskih in nemških uradnikov, ki iz šovinističnih razlogov sabotirajo delo in upravo.

Nečloveški vest o nesoglasju v muslimanskem klubu. »Riječki« poročajo, da se je na seji muslimanskega kluba enoglasno sklenilo, da glasujejo muslimani za vladni ustavni načrt. S tem so de-

mentirane vse tendencijske vesti o nesoglasju in razkolu v muslimanskem klubu.

Dr. Trumbić nastopi. Na jutrišnji seji konstituantne bo govoril dr. Trumbić, pri čemer bo zlasti podal pregled ustavitve naše države z ozirom na dosedanje zgodovinski razvoj, na krfsko deklaracijo in ženevski pakt.

Gola fantazija. »Politika« poroča, da je Stojan Protić izjavil Radičevemu odposlancu, ki ga je poslal in mu predčital Radičev ustavni načrt, da je ta načrt gola fantazija.

D'Annunzio in politika. Rimsko časopisje pričuje D'Annunzijsvo izjavo, da so vse vesti o njegovi kandidaturi za poslanca v kateremkoli kraju neresnice.

Kako so pregnali grofa Karolyja iz Italije. V razgovoru z urednikom spletskega lista »Novo Doba« je povedal grof Karolyi, kako so ga izgnali iz Italije. Nastanil se je bil najprvo v Firenci, potem pa si je najel neko vilo v Fiesole, ki je last nekoga levičarskega socialista. Ko je vilo najel, seveda ni vprašal za politično prepričanje lastnika. V Firenci ga je obiskala g. Štefanija Türri, hči pokojnega generala Türrija, ki je vzgojena, poročena in živi v Italiji ter se bavi pridno s politiko in novinarskim delom. Nanj je imela piko že iz leta 1919., ko je bil predsednik madžarske republike, pa ni mogel ugoditi raznim njenim željam, ker ni imela nikakih dokumentov s strani italijanske vlade, in radi tega ni mogel storiti z njo v nikake politične stike. V Firenci ga je grdo gledala, ker ni hotel sprejeti nekkih novinarjev, katere je ona priporočala. V Toskani so nastali nemiri. Krvavi spopadi med socialisti in fašisti. Karolyi pravi, da se naravno kot gost ni vtikal v notranje italijanske stvari. Neko jutro pa, ko je sedel na terasi, približi 60 karabinerjev v vojni opravi in z njimi je prišlo še 10 redarjev, ki so zahtevali, da mora takoj z vso družino na kvetur. Tam so jih zaprli in ukazali, da morajo še tisti dan zapustiti Italijo. Ta čas so izvršili v vili preiskavo in karabinjerji so pripravili kovčega. Izgnano mu je pri tem mnogo dragocenosti, knjig, obleke, perila in drugih stvari v vrednosti nad 100.000 kron. Posebno mu je bilo žal za biblioteko. Od 200 knjig jih je našel samo šest. Na kveturji je zaman izpraševal, zakaj ga izženijo. Hotel je brzjaviti Giolittiju, pa mu ni bilo dovoljeno. Šef policije mu je rekel na kratko: »Vi ste stanovali v hiši nekoga socialista. Vi ste čitali socialistične knjige javno mnenje obdolžuje Vas da ste Vi povzročitelj pobune v Firenci. Dokazi? Dokazov nimam, se je odrezal policijski šef. Karolyi ga je prosil, naj se mu da časa, da si pridobi pristop v kako nevtoralno deželo, samo v Avstrijo ne. Ali policija ni hotela o tem nič slišati, marveč ga je izgnala ravno v Avstrijo. Izgon se je izvršil po Karolyjevem mnenju deloma vsled prizadevanja gospe Türrove, deloma sedanje madžarske vlade pri vladi v Rimu.

Lloyd George o novih odredbah proti Nemčiji. V spodnji zbornici je izjavil ministrski predsednik Lloyd George, odgovarjajoč na interpelacijo: Ker Nemčija doslej še ni pokazala volje, da bi formalizirala praktične podlage za izvedbo versailleske pogodbe, je treba, da se zavzamemo posvetovanje o novih odredbah, da se Nemčija prisili za izvedbo. Zavezniki bi se pred 1. majem izmenjali sporočila o tem.

Plenarna seja konstituantne.

—d Beograd, 19. aprila. 18. seja ustavotvorne skupščine je otvoril predsednik Ribar ob 9.30. Prečital se je zapisnik zadnje seje, ki se je odobril brez sprememb. Predsednik dr. Ribar sporoči početkom seje, da se bodo v bodoče vsak dan pred sejo prečitali vsi poslanci, ker jih je bilo pri včerajšnji seji navzočih nezadostno število. V bodoče se bo proti odsotnim poslancem postopalo po poslovniku. (Odobranje.) Nato se prečitajo dole prošnje in pritožbe, ki se odkažejo pristojnim odsekom. Poročevalec verifikacijskega odbora dr. Mogorović sporoči za tem, da je odobrena ostavka poslanca Stojana Protića in da se poziva na njegovo mesto za poslanca Aleksander Dodić. — Dr. Laza Marković (radikalci): To poročate vi v svojem imenu. Dr. Momčilo Ivanić: To je falsifikat. Mi nismo imeli nobene seje in nismo ničesar sklenili. (Velik hrup pri radikalcih in Narodnem klubu.) Dr. Jovan Mogorović: Ni resnica, prosim, da se mi da beseda, ker moram odgovoriti na to. To ni istina. To nikakor ni falsifikat. Štiri mesece se že ta ostavka kisa. Vi držite političnega mrtveca v klubu, pokopajte ga, gospoda! (Velik hrup in protest pri delu radikalcev in narodnem klubu.) Dr. Momčilo Ivanić: To je falsifikat, gospoda. Verifikacijski odbor ni imel seje. Posl. Vujičić: To je falsifikat. Dajte mi, gospod predsednik besedo, da govorim. Dr. Momčilo Ivanić: To je falsifikat, sram vas bodi. Vi bi morali imeti sejo verifikacijskega odbora. Poročevalec dr. Mogorović: Ne žalite! Skupščina ima sedaj sklepati. — Predsednik Ribar: Gospoda! Stvar ni završena. To poročilo se bo tiskalo in razdelilo poslancem. Dr. Ivanić: Verifikacijski odsek ni imel seje in se ne more sklepati. To je falsifikat. (Velik hrup.) Posl. Stojan Barić (jugoslovenski klub): Verifikacijski odsek ni imel seje, kako more biti kako poročilo? Posl. Vujičić: To je falsifikat. Prosim, go spod predsednik, za besedo, da polasnim, da verifikacijski odsek ni imel seje. Posl. Stojan Barić klič: da je to škandal in vprašuje, kdaj je bila seja verifikacijskega odbora. Pravi, da se to poročilo ne more tiskati. (Hrup in protest med poslanci, predir in polnasnevanje.) Predsednik Ribar:

Stoletnica Napoleonove smrti. Vsa Francija se pripravlja na proslavo stoletnice Napoleonove smrti. Svečanosti se prične 28. t. m. v Parizu in po vsej Franciji. Na predvečer obletnice 4. maja se bo vršila v Notre Dam velika cerkvena svečanost, na kateri bo govoril o Napoleonovi slavi neki vojaški duhovnik, ki je bil v svetovni vojni enajstkrat odklikovan za hrabrost. Na dan smrti 5. maja pa se bo vršila velika vojaška parada. Odbor za proslavo je nameraval poslati na sv. Heleno posebno odposlanstvo, toda angleška vlada je izjavila, da hoče na otoku sama proslaviti stoletnico Napoleonove smrti brez sodelovanja Francozov. Na obletnico smrti bo oddanih na otoku sv. Heleno 101 strelcev.

Dementi tajne francosko-angleške pogodbe. Iz Haaga poročajo, da angleška vlada dementira nemške vesti o tajnem francosko-angleškem dogovoru, po katerem naj bi imela Francija akcijsko svobodo napram Nemčiji. Bistveni del angleške politike je popolna sloga s Francijo in zato ne more biti govora o kakih pogodbah, ki bi škodovala francoskim interesom v Rusiji in zapadni Aziji.

Vprašanje Gorenje Slezije. »Petit Parisien« poroča, da pride vprašanje Gorenje Slezije v kratkem pred veleposlaniško konferenco. Skoraj gotovo pa je pridržana odločitev v tem vprašanju vrhovnemu svetu. List omenja, da se je na mirovni konferenci prvotno predlagalo, naj se vrši ljudsko glasovanje v Gorenji Sleziji še le po preteku triletna uprave potom mednarodne komisije. Takrat se je sklenilo, da morajo zapustiti Slezijo vsi industrijski magnati, veleposelniki in učitelji v svrhu preprečenja vsenemške propagande. Vključno temu pa se je vršila nemška propaganda. List pravi, naj se vrhovni svet l. 1921 spomni sklopov, ki so bili sprejeti l. 1918.

V parlamentu »Velike Romunije« je 35 poslancev, ki niso Romuni. Od teh je 12 Nemcev iz Sedmograške, Banata, Bukovine in Besarabije, 12 Rusov, 4 Boljari, 3 Madžari, 2 mohamedanec, 1 Malorus in 1 nacionalni žid dr. Strančer iz Černovic, bivši avstrijski državni poslanec.

Mednarodni kongres transportnih delavcev. V Ženevi je bil 18. t. m. odprt mednarodni kongres transportnih delavcev. Zastopane so bile: Belgija, Danska, Nemčija, Francija, Vel. Britanija, Luksemburg, Norveška, Avstrija, Švedska, Švica in Češkoslovaška. V predsedstvo so izvoljeni: Dorrog (Nemčija), Garrey (Francija) in Boving (Anglija). Kongresu je bil predložen sklep, v katerem kongres pooblašča tajništvo, izvrševalni odbor in generalni svet, naj budno in energično, bodisi po mednarodni zvezi prometnih delavcev sami, ali pa s sodelovanjem z mednarodnim delavskim pokretom v splošnem pobija vsa stremelja in nakane militarizma, imperikalizma in mednarodnega kapitalizma za podporo reakcije, protirevolucije in vojne. Po izvrševanem odboru predložena resolucija se nanaša na mednarodno sodelovanje, druga na mirovno pogodbo. V drugi resoluciji protestira kongres energično proti vandalskemu uničevanju strojev in potrebnih proizvodnih materialov in prometnih sredstev, ki se je ob izvedbi versailleske pogodbe vršilo v premaganih deželah, ker se s tem narodom vseh dežel z narodno-gospodarskega stališča dela neopravičena škoda.

Prosim, tukaj je poročilo verifikacijskega odbora. Posl. Stjepan Barić: To je navaden falsifikat (hrup pri radikalcih, narodnem in jugoslovanskem klubu. Medsebojno pojasnjevanje poslancev izven poslaniškega mesta.) Predsednik prosi, naj poslanci ne debatirajo med seboj in naj zavzamejo za mesto. Velikemu hrupu med poslanci omenjenih klubov se pridružijo tudi komunisti. Predsednik poziva k redu in zavzame svoje mesto. Dr. Ribar: Hočem prečitati poročilo odbora (Veliki protesti pri radikalcih.) Poslanca dr. Ivanić in Vujičić protestirata in pravita, da je poročilo falsifikat in da se ni vršila seja verifikacijskega odbora. Komunistični poslanci odidejo skupno s poslanci narodnega kluba iz klopi med velikim hrupom, pri čemer debatirajo s poročevalcem dr. Mogorovićem in ostalimi člani verifikacijskega odbora, ki so podpisali poročilo. Predsednik dr. Ribar kliče k posluhu. Hrup je tolik, da se ne razume nobena beseda. Predsednik sporoči, da je sprel poročilo verifikacijskega odbora. (Ponoven silen hrup.) Dr. Ivanić zahteva, naj se seja prekine. Predsednik prekine sejo ob 10.30. Vsi poslanci odidejo v klubove prostore, kjer so se vršila posvetovanja, zlasti pri onih klubih, ki so zastopani v vladi. Ob 12. otvoril predsednik zopet sejo. Predsednik dr. Ribar izjavi, da je bil 12. aprila 1921. prečitano poročilo verifikacijskega odbora o ostavki poslanca Stojana Protića. Takrat je kot predsednik objavil, da se bo to poročilo tiskalo in razdelilo med poslance. Medtem se je pojavilo vprašanje, ali je bilo prečitano poročilo sprejeto v seji verifikacijskega odbora po predpisih poslovnika. Zato se bo tudi nadalje postopalo po zakonu. Načelna, da je bilo dosedanje postopanje običajno in da se je vedno tako prakticiralo. Kadar je prišlo na vrsto vprašanje o ostavki kakerega poslanca in njegovega naslednika, se je to vprašanje reševalo vedno avtomatično po članih verifikacijskega odbora. Tako je sprejel tudi to poročilo verifikacijskega odbora. Nato dobi besedo dr. Šurmin, ki kritizira postopanje verifikacijskega odbora. Predsednik verifikacijskega odbora Dragotin Pečić hoče govoriti, vendar pa ne dobi besede. Javijo se tudi drugi govorniki, toda

predsednik prekine debato o tej zadevi. — Za tem je govoril minister za agrarno reformo Uzunović, ki je obrazložil uredbo o agrarnem vprašanju in vprašanju dobrovoljcev. Zatem je predsednik zaključil sejo

ob 12.30 ter določil prihodnjo na 4. uro popoldne. Na popoldanski seji je nadaljeval svoj govor socialni demokrat Divac, ki ga na zadnji seji ni mogel dokončati radi nezadostnega števila prisotnih poslancev.

Telefonska in brzojavna poročila.

Ojačenje male entente.

— d Pariz, 19. aprila. Čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš je izjavil praškemu dopisniku lista »Echo de Paris«: Mala antanta bo potem javnega akta naznanila ojačenje svojih zvez, ki so postale po-

trebne vsled poizkusa povratka bivšega cesarja Karla. Minister meni, da bo Madžarska zadela notranja katastrofa, če bo nadaljevala sedanjo politiko.

Rimska konferenca.

— d Rim, 18. aprila. Posebni odsek konference nasledstvenih držav je danes razpravljal o vprašanju državljanstva pripadnikov bivše Avstro-ogrske monarhije.

— d Rim, 19. aprila. Juridična komisija konference nasledstvenih držav v Rimu je danes proučevala predloge za razdelitev arhivov bivše skupne uprave.

Amerika na konferenci v Portorose.

— d Pariz, 19. aprila. Kakor poročajo listi, je sklenila vlada Združenih držav, odposlati na konferenco v Portorose, ki bo uredila finančne in gospodarske probleme v

Srednji Evropi, svojega odposlanca, ki se udeleži posvetovanj, katera se začne 30. aprila, kot oficijelni opazovalec.

Iz dežele anarhije.

Krvava nedelja na Toskanskem. Kmetje razmesarili nekaj fašistov s sekirami. Velik požig. — Ljuti boji na raznih krajih. — Akcija in validov začasno ustavljena.

— Firenze, 19. aprila. Predvečerajšnjim se je odpravilo okoli 400 fašistov proti Pratu, od koder so prihajala poročila o neprestanih spopadih. V Pratu so fašisti naskočili občinski dom, uničili sovjetske znake, Ljeningovo podobo in zažgali razne propagandne spise. Od tam so odšli v Galeiano in razbili na sedežih socialistov in komunistov, kar so dobili. Šli so nato v Fojano, kjer so bili sprejeti z revolverji. Nastal je boj. Več oseb ranjenih, neki mladenič ubit. Fašisti so v Delavskem domu vse razbili in raztrgali sovjetske znake. V Vojanu je bil ustreljen neki 60letni mož. Šli so nazaj v Prato. Ko so se vračali fašisti v Firence, se je vsul ogenj iz pušk na nje v Campo Bisenzio. Padlo je ranjenih več oseb. Prišel se je boj. Tri osebe mrtve. Slično je bilo tudi na drugih krajih. Kmečki komunisti so pripravljali na daljnje boje s fašisti. V San Sepolcro je prišlo do novih spopadov zaradi zastave na občinski hiši. Dva mrtva, šest ranjenih. V krajih Voltri, Figino, S. Lorenzo so bili slični dogodki. Sploh je bil dan 17. aprila po vsem Toskanskem poln krvavih bojov. Najhujše je bilo blizu Firenz in v dolini Chiana. V okraju Chiesa di Renzina so bili fašisti napadeni. Šofer je padel z avta, fašisti so popadali na tla, komunisti pa so iz varnega zavetja streljali na nje. Potem so koloni napadli fašiste s sekirami. Pomagale so tudi žene in dekleta. Koloni so se vrgli na šo-

ferja, ki je bil še malo živ. Nekdo je zakričal: Odsekajte mu glavo! Kmetje so ga ubili in sesekali s sekirami. Nekemu fašistu so odsekali prste. Več mrtvih in ranjenih. Klanju, ki je bilo strašno, so napravili konec karabinjerji. Neki kolon je bil v svoji hiši ustreljen. Fašisti so nato zadivljali in zažgali hiše in druga poslopja daleč naokoli. Ko so pregledovali mrtlice, so videli, da so padli pod sekirami. Nekaterim so bile odsekan roke. Fašisti so šli znova v Fojano. Tam so se izvršile številne aretacije. Par oseb je bilo zopet ubitih. Fašista Ada Borellija so našli mrtvega, ves je bil sesekan s sekiro.

— Bologna, 19. aprila. V nedeljo zvečer so odšli fašisti v »propagandne svrhe« v Pianovo in Lojano. Med potjo je bila vržena proti avtu bomba, ki se je razpočila in poškodovala avto. Druge vržene bombe niso eksplodirale. Komunisti so napadli fašiste z revolverji. Obilo ranjenih in mrtvih. Številne aretacije. Fašisti so potem zvečer zažgali Delavski dom v Pianovu. Zažgali so nato še občinsko hišo.

— Benetke, 19. aprila. V Mivi je prišlo do krvavega spopada med socialisti in fašisti. Ko so socialisti zažgali vilo Pazienti, so naleteli na fašiste. Obilo mrtvih in ranjenih.

— Rim, 19. aprila. Akcija invalidov je začasno ustavljena, ker pričakujejo izpolnitev obljub železniškega ravnateljstva in vlade.

Fašistovski teror na Reki.

— Bakter, 19. aprila. Pod vtisom energičnega pritiska raznih voditeljev aretiranih fašistov, ki so vrgli bombo na tramvaj na Reki, so bili aretirani fašisti izpušeni. Vseled ponovne intervencije so bili ti fašisti zopet aretirani in z njimi tudi karabinjerji, ki so jih

izpustili. Teror fašistov se nadaljuje. V nedeljo zvečer so vdrli fašisti v stanovanje dr. Blažiča, podnačelnika Znanstvene stranke, vrgli bombo, ki je težko ranila dr. Blažiča na očesu, njegovemu otroku pa odtrgala prst na roki.

Pariz in London složna proti Nemčiji.

— d Pariz, 19. aprila. Novi nemški protipredlogi se predložijo na hitro v sredo ali v četrtek ali neposredno zavetnikom ali pa direktno reparacijski

komisiji. Med Parizom in Londonom se živahno izmenjavajo brzojavke. Obide vladi se v svojih nazorih popolnoma strinjata.

Pred nadaljno okupacijo nemškega ozemlja.

— d Pariz, 19. aprila. »Echo de Paris« piše: Dozdeva se, da so na večerajšnji seji vojaških in gospodarskih izvedencev končnoveljavno določili meje ozemlja, ki naj se še zasede. To ozemlje obsega ruhrsko pokrajino razen okrožij Hamma na severovzhodu in Iserlahna na vzhodu, zato pa na jugu okrožje Elberfeld. Vse ozemlje je

75 km dolgo in 25 km široko in šteje skoraj 4 milijone prebivalcev. Vojaško postopanje je primeroma enostavno, gotove posameznosti v gospodarskem ozirju pa je treba še določiti, zlasti višino pristojbin za pridelovanje premogla, ki se cenijo na poldrugo milijardo zlatih mark na leto.

Francija bo vendarle mobilizirala!

— d Pariz, 19. aprila. Po večerajšnji seji vojaško-tehniških izvedencev je izjavil nek tehnični izvedenec sotrudniku lista Echo de Paris, da je skoraj

gotovo, da bo Francija vpoklicala letnik 1918, če bi se izkazalo, da je potrebno, sicer pa je popolnoma dovolj, da se vpokliče samo letnik 1917.

Sestanek briand

— d Pariz, 19. aprila. Kakor javlja »Matin«, je ministrski predsednik Briand Lloyd Georgu pred dvema dnevnoma predlagal, da bi se z njim sestal tekot tega tedna. Ne-

— Lloyd George. ko poročilo iz Dovern se glasi, da se Briand in Lloyd George na vsak način sestanejo prihodnjo soboto v Hytheju.

Reparacije za Poljsko.

— d Varšava, 19. aprila. Poljske zahteve po reparacijah so bile v kljub nemškimi protipredlogom

določene na 42 milijard zlatih mark.

Izjave madžarskega ministrskega predsednika.

— d Budimpešta, 19. aprila. Pričetek današnje seje narodno skupščine je ministrski predsednik grof Štefan Bethlen izjavil med drugim: Naloga nove vlade je, da se pokaže narodu nova, trdno politična smer. Začeti moramo novo politiko, ki ne bo imela tistih napak, kakor jih je imela dosedanja. Vlada mora zastopati interese vsega naroda, ne samo interese posameznih stanov ali veroizpovedanj ali celo po-

sameznih strank ali oseb. Državi se je izpolnilo njeno dolgo hrepenenje po neodvisnosti; ko smo to neodvisnost dosegli, jo moramo tudi ohraniti. Vlada stoji pred štirimi nalogami: V prvi vrsti mora vlada onemogočiti vse vrste državne destrukcije. Ruska organizacija in ruski denar še vedno povsod delujeta. Tudi pri sosedih se kažejo vzemirajoči simptomi. Treba je velike opreznosti. Druga naloga je sanacija

družbe gospodarskim potom, tretja naloga je zaveden boj proti narodnim napakam in povzdiga moralnega nivoja in moči proti demagogiji. Četrta je treba gledati na to, da se razjasni zunanje-politični horizont našega naroda. Glede prve naloge, namreč glede boja proti destrukciji nevarnosti, je prva smernica končnoveljavni obračun z re-

volucionarnimi duhovi. Krščanska politika ne more nastopati zoper svobodo, ker ravno najvišje dobrine naroda izhajajo iz nje. Svoboda pa je sredstvo in ne namen. Namen je kulturni narodni preporod. Demokracija mora zagotoviti uspevanje vsakega stanu s tem, da zajamči vsakemu stanu enak vpliv na državno vladno.

O tirolskem plebiscitu.

— d München, 19. aprila. K poročilu lista »Wiener Allgemeine Zeitung« o notni francoske vlade bavarski vladji glede ljudskega glasovanja na Tirolskem se uradno poroča: Ni res, da je bavarska vlada prejela tako noto francoske vlade. Res je, da je večeraj francoski pravnik v Münchnu v konferenci, ki si jo je izposlil, obrnil pozornost bavarskega ministrskega predsednika

na nekako propagando za priključenje Tirolske Bavarski. Ministrski predsednik je izjavil, da bavarski vladji o kakršnikoli propagandi ni ničesar znanega in dva vlada ni poudarila nobenega koraka v prid kakšnemu gibanju. Zlasti ni udeležena bavarska vlada pri kakršni organizaciji ali priseljevanju Tirolcev za eventualno glasovanje.

Grški časopisi in vojna s Turčijo.

— d Atene, 19. aprila. Časopisi poročajo iz Smirne, da so grške čete odbile turški napad pri mestu Hassan Teppe. Grško topništvo je s svojimi ognjem preganalo sovražno konjenico. Turki so bili potisnjeni od Karadagha. Grške postojanke na južni fronti se od dne do dne bolj utrjujejo, po drugi strani pa vsak dan dohajajo nova veli-

ka ojačenja. Vsi prehodi in križišča so močno zasedena po grških četah. Odpor grških čet pri kraju Ruatha je vedno močnejši. Vsi turški napadi, ki gredo za tem, da bi se grške postojanke oslabil, se izjavljajo ob odporu grških čet. Prostovoljci iz Male Azije se vsak dan v velikih skupinah priključajo v grško vojsko.

Ljening za kapitalizem.

— d Moskva, 18. V govoru, ki ga je imel Ljening na komunističnem zborovanju, je med drugim izjavil nastopno: Izprememba politike napram kmetom pomeni, da se je tudi položaj kmetov izpremenil. Svoboda trgovine bo imela za posledico razvoj državnega kapitalizma. V današnjem gospodarskem življenju Rusije razlikujemo pet različnih sistemov: 1. patriarhalni sistem, pri katerem dela kmet samo zase; 2. blagovno gospodarstvo v malem, kjer se vrši prodaja neposredno na trgu; 3. kapitalistično gospodarstvo; 4. državni kapitalizem in 5. socializem. Ti sistemi so v veljavi drug poleg drugega. Veleindustrija, je rekel Ljening, se še ni vzpostavila, ker dobivajo socialisti rane tvornice samo od onega, kar bi morale dobiti. Opustošenja dežele, pomanjkanje goriva in sirovin

ter skrajno slabo razmere v prometu imajo za posledico, da obstajajo mala podjetja še nadalje izven socializacije. V takih razmerah počenja državni kapitalizem udruževanje malih podjetij. Svoboda trgovine povzroča seveda pomnožitev kapitalizma, kar se ne more prepričati. Toda ta kapitalizem ne pomenja za nas ogroženja, ker dosežemo s tem pomnožitev produktov, in to je za nas potrebno. Tako pridemo do državnega kapitalizma, ki se ga nam ni treba bati, ker bomo določili, v kakšni meri se sme razvijati. Ta kapitalizem bo pod nadzorstvom države. Ako bo država delavcem vzela v svoje roke tvornice, podjetja in železnice, se tega kapitalizma ne bomo več bali. Kapitalizem, ki se razvija pod takim nadzorstvom, ne nasprotuje idejam komunizma.

Z usih koncev sveta.

— d Strassburg, 19. aprila. Prošlo noč se je dogodila v rudniku »Caesar«, kjer se kopje riavi premog, eksplozija, povzročena po treskavih plinih. Omenjenih je bilo 30 rudarjev, ki so pa bili zopet obujeni k življenju. Sodijo, da so usmrčeni štirje rudarji, ki se pogrešajo.

ki nimajo dohoda do morja, kakor Švice, Češkoslovaške in Avstrije.

— Pariz, 19. aprila. Mednarodne transite konference v Barceloni so skoro končane. Komisija je odobrila pravilnik za različna mednarodna vodna pota. Kot mednarodne se označujejo one reke, za katere obstajajo mednarodne komisije, na pr. Ren, Donava in Odra, dalje one reke, ki jih samostojne države proglašajo kot take. Pogodniki priznavajo zastavo onih držav,

— d Potsdam, 19. aprila. Princ Eitel Friedrich je izdal v imenu bivšega cesarja spomenko, v kateri izraža zahvalo vsem onim, ki so izkazali sočustvo ob udarcu, ki je zadal bivšo cesarsko hišo.

— d Pariz, 19. aprila. Po neki brzojavki iz Newyorka je bil francoski finančni minister Viviani imenovan za častnega meščana omenjenega mesta. Druga brzojavka iz Newyorka se glasi da ta poset ne uveljavlja interesov in simpatij za Francijo, temveč da bo važnega pomena za dogodke, ki sledijo.

Iz naše kraljevine.

— Upor kaznjencev na Topčideru. Beograd, 19. aprila. Včeraj se je raznesla po mestu alarmančna vest, da so se uprili na Topčideru kaznjenci in da gredo oboroženi na Beograd. To vest je povzročila nastopni dogodek. Popoldne ob 4. je med delom skupina kaznjencev napadla stražnika pri glavnem vходу. Kaznjenec Milenko Petrovič je vrgel stražnika na tla, mu vzel puško in ga ustrelil. Pet drugih kaznjencev je po begnilo skozi izhodna vrata. Ker jim Petrovič ni mogel slediti, ker je bil vkovan, se je eden kaznjencev vrnil na pomoč Petroviču. Orožniki in jetniški pazniki so šli za pobeglimi in

streljali za njimi ter ustrelili Milenka Petroviča in Živka Savića, kaznjence Milenko Voynovič pa je ranjen v obe nogi. Dva so ušli živa. Ušel je samo kaznjenec Radoslav Vesnić.

— Inspekcija dalm. železnice. V Zagreb je došel pomočnik ministrstva za promet inž. Savo Jelčić, ki bo z ravnateljem zagrebske pokrajinske direkcije inž. Leonidom Frančičem, z načelnikom oddelka za zgradbo novih železnic inž. Lapajnetom in bivšim tajnikom dr. Fischerjem, nadzoroval železniške proge Gospić - Knin, Knin - Split in Perković - Šibenik.

Neodrešena domovina.

— Krvavi dogodek v Rojumu. V neki gostilni v Rojumu pri Trstu je v nedeljo zvečer sedelo več slovenskih mladeničev, med njimi Alojziji Legiša in neki orožnik slovenske narodnosti. Ta ni hotel govoriti slovenski. Legiša mu je rekel, da čeprav je orožnik, je vendar le »ščav«, kakor on. To je bilo rečeno v šali. Orožnik je skočil pokonci, ali družba ga je pomirila. Nato je odšel. Pozneje se je vrnil in zahteval, da se mora gostilna zapreti. To se je zgodilo. Fantje so odšli. Legiša je počakal orožnik in nameril nanj samokres. Legiša mu ga je izbil. Orožnik pa je samokres zopet dobil in ustrelil Legišo v čelo. V resnici žalosten dogodek!

— Iz Trsta. V ponedeljek zvečer so napadli fašisti soc. voditelja Pasiglija in Malatesta, ko sta šla mirno proti poslopju soc. LAVORATORA. Zvižgali so, kričali in hoteli so ju preteptati. Prišli so jima na pomoč kraljevske straže, da sta mogla doseči sedež LAVORATORA. Okoli 200 teh kričalcev je šlo potem proti »Edinosti«, hotelu naskočiti poslopje. Stražniki so jih pregnali. Mirovali pa še niso, marveč so šli v škornj in tam razbili delavski »Circolo di cultura«.

— Iz Postojne. 13. t. m. se je vršila tu »manifestacija« fašistov. Iz raznih krajev došli tuji mladi ljudje so ustanovili »Fascio di Combattimento« in so ponotič šli po Postojni in kričali, da naj gredo slovenske svinje v Ljubljano, da je Postojna italijanska. Strahljali so za domačini, ki so se vračali mirno domov. Enega domačina so celo

aretirali in uklenili seveda. Fašisti so bili pridrili tudi v kuhinjo neke gostilne in se tam obnašali prav po italijansko - surovo. Tako divjanje ne bo dalo dobrega sadu.

— Italijanska sodnija v službi fašistov. Kakor znano, so na veliki četrti ponotič udri fašisti v Narodni dom na Voloskem, odnesli ljudsko knjižnico in jo sežgali. Dr. Cervar je protestiral proti zločinu tatvine. Fašisti so ga hoteli radi tega na veliko soboto ubiti. V njegovem stanovanju in njegovi pisarni so mu napravili veliko škodo. Tržaška sodnija je radi teh činov poslala na Volosko nekega svojega preiskovalnega sodnika. Prvi uspeh preiskave je bil ta, da so fašisti »dokazali«, da niso bili deležni pri tistih nočnih vlomih, na kar so bili takoj izpuščeni na svobodo. Šli so po mestu in kričali: »Smrt Hrvatom, smrt dr. Cervarju, na vislice z njim!« Preiskovalni sodnik iz Trsta je vse to videl in se lepo smehljaj. Ko je odšel v Trst, je prišel kmalu brzojavni nalog, da se ima izpustiti tudi še pridržani fašist Zuban. Preiskovalni sodnik je spraševal na Voloskem na dolgo in široko, kaj je govoril dr. Cervar, postranskega pomena mu je bilo, kaj so storili fašisti. Tako se je zopet pokazalo, kako je sodnija v službi fašistovske oblasti. Ministrski predsednik Giolitti je rekel svojčas, da bo italijanska vlada postopala s svojimi Juzosloveni tako, da ne bodo nikdar obžalovali, da so bili odločeni od svojih bratov. Krvava ironija!

Glasovi iz Koroške.

— Morici. Trda beseda, toda berite te vrstice in sode, če ni upravičeno. G. »hofrat« Rainer, okr. glavar v Celovcu sklicuje od časa do časa nemške gerente in župane na posvetovanja, na katera so povabljeni tudi škofski voditelji in učitelji. G. »hofrat« daje instrukcije in se informira o položaju na deželi, in skupaj sklicani morajo poročati. To in ono je znano iz teh posvetovanj, danes le eno epizodo. Pri takem posvetu je prišlo v razgovor imenovanje velikovškega dekana Čemerja, starega in bolehnega moža, župnika v Golšovi pri Žilipoljah. Župnik Otovitz vstane in pravi: Den bismen ma net. Herr Hofrat, ich sage Ihnen, wenn der kommt, so geschieht ihm das gleiche, wie dem Dechant von Kappl. (Tega ne rabimo. G. dvorni svetnik, rečem vam, če ta pride, se mu zrodi isto kakor dekanu v Kapli). Isto zatrdi žilipoljski župan Lučovnik. Tako se vlada »im gemüthlichen Kärnten«. Pa še recite, da ne ščitijo paragrafi St. Germainške pogodbe vrlo dobro varnosti in svobode koroških Slovencev? In ti ljudje bi se zdaj radi oprali, da ni bil napad na dekana Limplina od Nemcev in nemčurjev iz narodnega sovraštva premišljeno po načrtu sklenjen nameravan umor! Samo obziri in strah pred antanto jih še drži nazaj, drugače bi raje danes kot jutri pobili vse Slovence na Koroškem. Kadar so sami med seboj, neprikrito pokažejo svoje volčjo naravo. Drugače imajo seveda vedno mir in spravo v ustih in le Slovenci so vsega krivi. Pogledite zgornjo izjavo (nobena »Resnica na dan« v »Kor. domovini« je ne more utajiti) in vidite dokaz, da je življenje Slovencev na Koroškem, kakor če zapreš ovcu zraven volka.

— »Za usnje in podplate«. Na Koroškem so zbirali »Kärntner Spende für Oberschlesien«. (Koroški dar za Zg. Šlezijo). Zbirali so tudi v šolah med otroci. Seveda tudi v slovenskih krajih. Mami mi je pravila: Otroci je prišel iz šole in prosil za denar, da nese v šolo, kjer bodo potem ob Veliki noči dobili za to usnje in podplate. Oče delavec da 20 K, mami doda še 10 K. Pri de Veliki noči, usnja in podplatov ni. Pač pa se je izvedelo, da so na ta način otrokom in staršem izvaljeni denar poslali kot »koroški dar« v Zgornjo Šlezijo.

— Onod licet Jovi... Za Šlezijo so zbirali tudi župni uradi. Škofijstvo v Celovcu jim je ukazalo zbiranje in je poslalo vsem nemškimi dekanatom v ta namen nabiralne pole. Do 15. marca so zbirali tem potom nad 26.000 K. Nemški list je potem pisal: »S tem bogatim darom je tudi duhovščina pokazala, kako zelo ji je pri srcu, da ostane Zg. Šlezija pri nemški materni deželi.« Pomenljivo: cerkvena oblast ukaže, naj se zbira za to, da povečini slovenska dežela ne pride v slovenske roke, ampak ostane Nemcem. Časopisi so poročali, da sta škof v Šleziji in papež v Rimu duhovnikom v Zg. Šleziji prepovedala vsako sodelovanje pri glasovanju. Škofijstvo v Celovcu pa uradno ukaže zbiranje v prid nemški stvari proti Slovanom. Kakšen halo so gnali Nemci vseh strank, ko so se slovenski duhovniki udeleževali plebiscitnega dela na Koroškem! Ko je slovenski generalni vikar Randl izdal plebiscitni pastirski list, je škof proti temu protestiral. In slovenski duhovniki na Koroškem vendar niso ničesar drugega storili, kakor da so se zavzemali za to, da slovenska Koroška »ostane pri slovenski materni deželi«. Dvojni meraz Slovenec bi moral roke križem držati in »gobec tiščati« (kakor se glasi koroški izraz), ko se odločuje usoda njegove lastne dežele, in se mu šele ko zločin, če se poteguje za svoj narod. Nemec sme delati propagando, ko se odločuje usoda po večini nemške dežele v drugi državi in se mu to šteje v hvalo. Kdo še more verjeti v objektivnost nemškega javnega mnenja, nemških časopisov in nemških oblasti?

— Požari na Koroškem. Za časa plebiscita je pogorelo več slovenskih domačij, o katerih se po vsej pravici sumi, da je bil ogenj od zločinaške roke položen. Omenimo samo slučajne Koprivnik na Dražju, Vedenik v Čarčah, oba v občini Važenberk. Sedaj so zopet začeli požari pri Slovincih. Meseca februarja je pogorela hiša Labonca v Grebinju, dne 26. marca t. l. je pogorelo pri Stuku v Hudemkrajju, občina Vovbre, dne 3. aprila je pogorelo pri Jakopu, posestnik Pavel Miglar, v občini Važenberk, in dne 8. aprila t. l. pri Angeli Poš na Zelinih, občina Važenberk. Nemci se sami čudijo, da zmiraj gor samo pri čuši. Ne glede na to, da nobena država ne bi smela trpeti takšnih barbarstev, smatramo mi za smešno, da bi nemške oblasti, ki imajo dokaj dobro izvežbanega orožništva na razpolago, ne moglo izslediti krivcev. Vzrok, da se to ne zgodi, je jasn — one nočijo radi tega, ker bi prišel potem v preiskavo nemčur — folkavorevec. Najboljši dokaz temu odkrita izjava nekakega orožnika, ki se je na vprašanje, zakaj ne dobijo krivcev, ki so zavrtno napadli dekana Limplina, izrazil: »Stranka je premočanec. Menil je namreč nemško-nacionalno stranko, katere ud je zločinec. V Rožu namreč s prstom kažejo na napadalca dekana Limplina.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici“!

Ustanovitev Čehoslovaško-jugoslovenske lige v Pragi.

Na dan tretje obletnice, ko se je prvič izpregovorilo geslo »Zvestoba za zvestobo«, se je ustanovila Čehoslovaško-jugoslovenska liga, katere cilj je delovanje za politično gospodarsko in kulturno zблиžanje med našimi narodi in katere delo krog se mora razširiti med najširše vrste naroda.

Ustanovni občni zbor, ki se je vršil ob veliki udeležbi v sejni dvorani starodavne mestne hiše, je otvoril župan dr. Baxa, ki je pozdravil predvsem ministra Ivana Hribarja, ministra Kovarika, Husaka itd. Omenil je, da se ustanavlja liga ravno v času, ko se je pokazalo, kako nujno je skupno delo čehoslov. republike in kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, katerima se je posrečilo, da sta prečili poizkus habsburške restavracije na Madžarskem. Dandanes zahteva zveza med narodi tesno zблиžanje na vseh poljih materijalnega in intelektualnega dela. Liga hoče to delo organizirati in ga razširiti med našim ljudstvom, v katerem je pripravljena podlaga za to akcijo. Župan dr. Baxa se je spominjal važne obletnice in padlih sinov jugoslovenskega in čehoslovaškega naroda, ki so na bojiščih žrtvovali življenje za svobodo svojih narodov. Liga prevzema zgodovinsko geslo »Zvestoba za zvestobo«, z njim pa tudi ideje, ki jih vsebuje. Liga hoče sodelovati za konsolidacijo onega, kar smo dosegli po tolikih žrtvah in skupnem boju.

Pisatelj Jaroslav Kvapil je govoril o zgodovinskem pomenu 13. aprila 1918 ko sta oba naša naroda začela odločilen boj proti Avstriji. Opisal je, kar se je godilo pred sklepom te zveze ter se spominjal zlasti dela poslanca Gjunija in našega washingtonskega poslanika dr. B. Stepánka. Takrat smo skupno rušili, sedaj pa je naša dolžnost, da skupno zidamo. Koridor, ki ga teritorialno nismo dosegli in katerega pomen smo uvideli ravno te dni ob priliki habsburškega upada, moramo zidati od srca do srca, od naroda do naroda: v narodni in državni zvezi, v kulturni in gospodarski enoti, v uresničevanju vseh idealov, po katerih sta hrepeljala naroda od Preradovičev in Kollárjevih časov, kajti naša bodočnost mora biti skupna. Pozdravljamo današnji dan s Preradovičem: K jednoj misli duh uznesete, k jednom činu dajte ruke!

Minister Ivan Hribar je govoril v imenu svoje vlade in se zahvalil za veliko udeležbo. Naše skupno delo sega daleč nazaj v preteklost. Preje smo podirali, v bodoče pa mora vsak zidati. Samostojni in svobodni smo in nihče nas ne more ovirati v našem razvoju. Pripravljeni moramo biti, da v slučaju potrebe odbijemo svoje sovražnike s krvavimi glavami. (Klici: Vyborne!) Zato smo sklenili konvencijo med kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ter čehoslovaško republiko. Ustanovitev lige bodo sprejeli v Jugoslaviji v poseljem. Tudi tam se ustanovi podobna organizacija. Minister Hribar je zaključil svoj govor z vzklikom: Na srečo junáško! V imenu Slovačkov je pozdravil občni zbor poslanec Hodža, ki je govoril o slovaško-jugoslovenskih stikih. Naglasil je potrebo slovaške vzajemnosti in sloge.

V imenu čehoslovaške narodne skupščine je pozdravil zborovanje njen predsednik Prokopek. Nadalje je govoril v slovaškem jeziku inženjer Jenko iz Plzna, ki je poudarjal, da se mora čehoslovaška mladina učiti jugoslovenskih jezikov, jugoslovenska mladina pa čehoslovaškega. Bilo bi dobro, da se nastavi na čehoslovaških šolah jugoslovenski učitelji in nasprotno, kakor je to med čehoslovaško in francosko republiko.

Na ustanovno zborovanje je došlo mnogo pozdravnih brzojav in pisem, med njimi od ljubljanskega župana dr. Ivana Tavčarja, splitskega župana dr. Tartaglie, čehoslovaške komisije v Zagrebu, uredništva zagrebske »Riječke«, »Novo Dobe« in »Života« v Splitu, senatorja Klofača itd.

Predsednik pripravljalega odbora dr. Viktor Dvorsky je govoril o početku čehoslovaško-jugoslovenske lige, ki ima svoj začetek v praški Jugoslovenski komisiji. Liga bo izdajala mesečnik, ki ga bodo dobivali člani brezplačno. Središče organizacije bo odbor v Pragi.

Pri volitvah so bili izvoljeni: za predsednika dr. K. Baxa, župan glavnega mesta Prage; za podpredsednika pa Roko Prodanović, veletrgovec, dr. V. Dvorsky, univ. profesor in dr. Z. Vavruš. Zborovanje je zaključil predsednik dr. Baxa. I. K. S.

Narodno gospodarstvo.

— Kavin monopol v Italiji. Po vojski je Italija, iščeč novih finančnih virov za državno gospodarstvo, uvedla med drugimi konsumnimi obdavčitvami monopol na kavo. Predmetni monopol je po svojem ustroju trgovinski monopol. Upravlja ga generalna direkcija italijanskih trgovinskih monopolov. Proti temu monopolu je bilo mnogo nasprotstva v kupcijskih krogih. Prednjačili so tržaški trgovci, ker je trgovina s kavo za Trst velike važnosti. Odpor ni pomagal. Uvedba je prišla. Trdovratnemu prizadevanju za odpravo tega monopola je pa vlada naposled ustregla. Izdelala je načrt zakona za odpravo monopola na kavo ter ga že predložila kralju v podpis. Nepopolarna uvedba odpade. Uprava je stala mnogo, dohodki niso bili v skladu s troški. Za izpad pri državnih stroških si vlada pokrije s povišanjem carine in gotovih konsumnih davkov. Trgovski konzorcij prevzame založbo kave. Ko bodo razprodane ali najdalj po 10 mesecih, nastopi prosti trgovina.

Položaj na premogovem trgu se je hitro izpremenil. Ponudbe so znatne. Blaga je v obilici na svetovnem trgu. Proč so časi, ko so ljudje beračili za vsak žakelj premoga, ki je bil le prečesto podoben smeteni, zlasti pri nas. Francija ima tudi lastnega premoga že mnogo, vrhu tega dobiva iz Nemčije po mirovni pogodbi znatne množine. So nemški listi, ki trdijo, da Francozi ponujajo nemški industriji prejeti premog nazaj. Amerika je postala močan ponudnik tako, da je odjem angleškega premoga zelo padeł. Vseled skrititve kopanja in znižbe med je prišlo do nevarne krize med delavstvom, ki bo pač po najnovejših poročilih potekla brez katastrofe, ki je pretila. Tudi pri nas je premoga, zlasti slabejšega, toliko, da se trudijo interesente za izvoz odvisnih množin. Obilje premoga bo po splošni sodbi vstrajalo. K nam tuj večvredni premog še ne mora prav, ker navzlic temu, da se je zelo pocenil, ovira valutna napetost uspešno konkurenco. V poštev prihaja tudi okolnost, da je v

industriji zastoj in da so prometne nepravilne. Na Češkem je industrijska kriza prav občutna. Za rjavi premog ni doma kupcev in porabnikov dovolj. Tako pa prihaja, da imajo v Avstriji čez potrebo ponudb za rjavi premog. Odjem je na mršav, ker se računa s tem, da cene še bolj padejo. Češka vlada je dovolila znatne množine za svoboden eksport. Rjavi premog ponujajo Avstrijcem iz severozapadnih čeških jam po 1300—2000 čeških kron za vagon vtešči vse pristojbine.

— Dunajska banka »Länderbank« se preosnuje v francoski zavod. Predvojni dolgovni bremene močno ta zavod, ki je našel živahne zveze z Anglijo in Francijo.

— Finance v Bolgariji niso ugodne. More se govoriti o kritičnem položaju. Iz proračuna, predložena za l. 1921—22 parlamentu, se povzame, da so izdatki narasli od 2.115.720.000 na 2.393.980.813 levov. Konsolidirani vnaji dolg Bulgarske znaša 2.798.515.772 francoskih frankov, nekonsolidirani pa 414.345.000 francoskih frankov. Do dač dolg znaša 3.228 milijarde levov. Skupni državni dolg v bolgarskem novcu znaša 22,6 milijarde. Zelo bremeni državo izdatki za penzije, ki znašajo okoli 200 milijon levov. V obitoku je bankovcev za 3.318 milijarde levov. V zadnjem času je zelo naraslo število bankovcev. Zlata rezerva notne banke se ocenja na 85.687 milijon levov. Začetkom l. 1920 se je dobilo za 100 levov v Švici 10 švic. frankov, febr. 7.25, oktobra 7.20, februarja 1921 pa 7.35. Po izjavi finančnega ministra je položaj prav neugoden. Izhod bi se našel z davčno reformo, s pomnoženjem produkcije in eksploatacijo prirodnih bogastev ob sopomoči inozemskega kapitala ter s pomnožitvijo produktivnega dela.

**Spominjajte se
Družbe sv. Cirila in Metoda.**

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 20. aprila 1921.

— Trezna beseda. Od ugledne strani smo prejeli tole pismo: »Gospod urednik! Nisem navajen posegati v javno debato in če Vas prosim, da priobčite to moje pismo, storim to zgolj radi tega, ker sem mnenja, da bo to dobri stvari samo v korist. Ljubljansko javnost razburja v zadnjem času razne afeze, ki so v zvezi z gledališčem. O teh aferah nisem poučen, zato si ne prisvajam o njih nobene sodbe, še manj pa da bi zavzel v tem vprašanju kako določno stališče. Stojim kot objektivni opazovalec, ki pa mu je umetnost in gledališče nad vse, in kot tak moram reči, da dogodkov, ki so se doigrali zadnje dni v Ljubljani, ne morem odobravati. Ne razumem predvsem naravnost surovega nastopa policijskih organov proti naši akademski mladini. Pogrešam pri tem nastopu takta, pogrešam razumevanja mladih duš, ki reagirajo na razne vtiske docela drugače, kakor duše zrelih mož, ki imajo za sabo že temeljite življenjske izkušnje in ki niso tako lahko pristopni zunanji efektom, zato ne morem odobravati, da so poedini varnostni organi postopali z akademiki kakor z navadnimi zločinci. To je vredno vse obsodbe. Ljubljana je postala vseučiliško mesto, to bo morala upoštevati tudi naša policija. Mladina je impulzivna, polna prekipeljavajočih čustev in če tem čustvom da semterjati tudi malo glasnejšega izraza, še ne smemo tega smatrati za veliko državno akcijo ali celo za zločin. Nadejamo se, da bodo voditelji naše varnostne službe, ki so bili sami akademiki, v tem oziru poučili svoje podrejene organe in jim dali potrebna navodila. Kakor pa obsojamo nekvalificirano postopanje policije, tako pa tudi ne morem odobravati nastopa naše akademске mladine. Pri tem puščam popolnoma ob strani vprašanje, da li je ta nastop upravičen ali ne. Recimo, da je upravičen. Ali mislite, da bo imel uspeh, ako se pri tem rabi teror in nasilje? Ali ni v nesporo plemeniti stvari bolj na mestu — uma svitli meč, kakor pa pest in teror, ki se ga navadno poslužuje samo poulični mob? V taki borbi, kjer bi se kregali uma svetli meči, bi bile simpatije vse javnosti nemara izključno na strani za ideal se boreče naše mladine. Tako pa se pojavlja proti mladini odpor celo v krogih, ki so ji prijateljsko naklonjeni in ki jo iskreno ljubijo kot nositeljico naše bodočnosti, to tem bolj, ker se vedno jasneje vidi, da se da mladina nezavestno izrabljati v temne svrhe od gotovih hujskačev, ki jim je vse drugo pri srcu, kakor dobra stvar, umetnost, narodno gledališče. In končno še eno! Kakšen smisel pa ima, da se onemogočajo predstave, da se nasilno zabranjuje občinstvu vstop v gledališče? Umetniški užitek je dandanes drag, silno drag zlasti za tiste, ki v resnici žele ta užitek, ki hrepene po njem, in to so ponajveč tisti sloji, ki se rekrutirajo iz akademskih vrst. So to ponajveč uradniki vseh vrst in kategorij, ki si v današnjih razmerah morajo prigrabiti marsikatero skrajico, da si lahko morda enkrat na teden ali pa celo morda enkrat na mesec privoščijo užitek, da posetijo gledališče. Ali se ne pravi tem ljudem, ki morajo desetkrat prebrojiti vsak vinar, predno ga izdajo, naravnost krasti težko prigrane novce iz žepa, ako se onemogočajo predstave? Sodite objektivno in brez strasti in priznali boste, da takšno postopanje ni naperjeno toliko proti gledališki upravi, ki si je upravičeno ali neupravičeno — to je postranska stvar — nakopala jezo mladine, marveč naravnost proti gledališču posečajočemu občinstvu, ki pripada ponajveč poklicem, v katere bodo prisiljeni kasneje vstopiti tudi današnji nepravdomni demonstranti. Za to razsodnost in pamet, pa bo konec dogodkom, ki ne služijo nikomur v čast. — M. N.

— Slovenski klerikali in škofje v neodrešeni domovini. »Straža«, katere uredniki so sami duhovniki, piše o »uspehih« naših škofov v Rimu in pravi z ozirom na vprašanje škofov v Primorju: Kar moramo zahtevati je, da morajo škofje imeti kanonične kvalifikacije: Biti morajo učeni, pošteni, poznati jezik in razmere prebivalstva, in to se je našim škofom obljubilo. Kar so v tem oziru dosegli zamogli, so dosegli, več pa ne moremo od njih zahtevati. — Tako torej! Po mnenju naših mednarodnih klerikalcev zadostuje, da je škof učen in da pozna jezik prebivalstva, sicer pa je lahko tujec med domačini. Navsezadnje bi jim bilo prav, ako

bi prišel n. pr. v Ljubljano italijanski ali nemški škof, ki bi bil učen in da bi poznal našo abecedo. Na podlagi teh načel naših klerikalcev je bilo popolnoma pravilno, da je nekdanja Avstrija pošiljala v naše kraje tuje škofe. Ves klerikalni hrup proti nemškemu škofu v Celovcu je bil torej le pesek v oči pošteni vernikov.

— Naredba o odlikovanjih. Minister notranjih del je obvestil vse podrejene oblasti da se odlikovanja, ki jih dobivajo poedinci, ne izročajo odlikovanjem, kakor do sedaj, med štirimi očmi, marveč svečano uradniku v pisarni pred vsem personalom, drugim državljanom pa pred vso njihovo družino, pri kateri priliki mora tisti, ki izroča odlikovanje, spregovoriti o zaslugah odlikovanca.

— Imenovanja v vojaški službi. Upravnik intendantnega skladišča dravske divizijske oblasti major Anton Tepež je imenovan za upravnika pri jadranski diviziji. Major Franc Bevk je imenovan za pomočnika načelnika intendantne pri dravski diviziji. Adjutant 1. brigade major Velikonja je imenovan za adjutanta kosovsko-mihovaškega okrožja v Prištini.

— Slovensko ženstvo v Novem Sadu. V petek zvečer se je odpravljalo na sestanek jugoslovenskega ženstva iz Ljubljane in Maribora 8 Slovencev. V Novem Sadu so na kolodvoru v soboto popoldne ob 2. pozdravile dospele Slovenke novosadske Srbinke ter jih z vozovi odpelale na zasebna stanovanja. V nedeljo, ponedeljek in torek popoldne so se vršile seje zaradi programa kongresa jugoslovenskega ženstva v Ljubljani. V nedeljo popoldne se je vršila v Srpski Matici svečana seja Dobrodelne zadruge novosadskih Srbinj ob udeležbi delegatke iz Slovenije, Hrvatske in Srbije; popoldne so napravile izlet v Karlovce. V ponedeljek popoldne je bilo razgledovanje podunavske flojtije in nato na ladji izlet v Kamenico. V torek zvečer je bila svečana predstava v Srpskem narodnem gledališču.

— O kompetenci za izdajanje avtorizacij. Pooblastila za izvrševanje civilne inženjerske (geometrijske) prakse je na vsem ozemlju naše države upravičeno izdajati edinole ministristvo za zgradbe na predlog pristojnih direkcij. Pooblastila, izdana do danes po deželni in pokrajinskih vladah in po raznih upravnih oblastvih v državi, so dne 22. marca 1921 minila. Vsi avtorizirani tehnikci se pozivljejo, naj vložijo prošnje za podelitev nove avtorizacije, ako jim ni ministristvo za zgradbe v Beogradu podelilo stare avtorizacije.

— Riječka jugoslovenska Stranka. V svrhu ustanovitve skupine v Ljubljani prihaja te dni semkaj urednik tednika »Riječki Glasnik« g. Krznarič. V to svrhu se priredi sestanek, na katerega se že zdaj opozirajo javnost, osobito pa reški državljani in ostali Primorci. Dan in kraj sestanka se bo javil pozneje v časopisih.

— Katoliška cerkev v Beogradu. »Samouprava« poroča: »Za katoliško cerkev v Beogradu so nabrali beogradski katoliki okrog 40.000 dinarjev. Papaz je daroval okrog pol milijona dinarjev. Gospodin Hristićeva nabira v isto svrhu prispevke po Ameriki. Katoliški škofi določijo en dan v letu, ko se bo po vseh katoliških cerkvah v kraljevini zbiralo darove v ta namen. Beogradska občina je obljubila, da bo brezplačno odstopila stavbišče nekje v središču mesta, da bi bila župna cerkev pristopna vsem katolikom, ki jih živi v Beogradu okoli 10.000.« Kakor se vidi, srbski listi s simpatijami spremljajo stremljenje katoliških prebivalcev v Beogradu, da si zgradi svojo cerkev. V Ljubljani pa se je našel slovenski list, ki je nastopil proti temu, da bi si pravoslavni verniki v Ljubljani zgradili svoj božji hram.

— Pravoslavna cerkev v Mariboru. Za zgradbo pravoslavne cerkve v Mariboru se je ustanovil poseben odbor. Odbor pravoslavne cerkvene občine je izdal javen poziv, v katerem vabi na dan 2. maja k velikemu koncertu, ki se bo vršil v Narodnem domu. Čisti dobiček koncerta je namenjen za gradbeni sklad. V Mariboru je že sedaj nad 2000 članov pravoslavne cerkve. V pozivu, ki je med klerikalci takoj vzbudil ogorčenje, čitamo med drugim: Nimamo namena, kakor se je z neke strani podtikalo, prinašati pravoslavja v te čisto katoliške kraje, saj tudi v Beogradu ne preti pravoslavju nevarnost katolicizma. Tudi tam obstoji katoliška cerkev in po beogradskih ulicah se časti ob udeležbi vseh oblasti in dvora katoliško Telovo in katoliška Velikonoča.

— Mesna kriza končana. Mestno tržno nadzorstvo poroča, da je vsled prepovedi izvoza takoj padla cena živini in cena mesa na trgu. Pričakovati je nadaljnjega padanja cen. Na pritisk mestnega magistrata se je zavezala firma Predović, da bo dobavljala mestni občini tedensko 50 do 60 dobrih volov brez vsakega primešavanja krav in bikov ali mlade živine, po nakupni ceni. Živina se bo dovajala iz Hrvatske, ker je Kranjska vsled eksporta že preveč izčrpana. Mesarji ljubljanskega trga bodo prodajali meso teh volov po maksimalnih cenah, ki se bodo določale od tedna do tedna. S četrtnom, dne 21. aprila pričneta s prodajo teh volov mesarja Keber in Ponikvar, stojnice ob zidu Mahrove hiše. Prihodnji teden prične še drugi mesarji s prodajo tega mesa. Ta teden je določena maksimalna cena 28 K za kg prvega dela in 32 kron zadnjega dela.

— Radi mesnih cen. Dne 19. t. m. je bila pri deželnem predsedniku deputacija Zveze jugoslovenskih železničarjev, Zveze poštne organizacije in Osrednje zveze javnih nameščenecv in upokojencev, da dobi od njega odgovor, katere korake je deželna vlada storila na zahteve gorinavedene deputacije, ki je 12. t. m. zahtevala odgovor v teku 6 dni. Deželni predsednik je dal deputaciji take odgovor: Deželna vlada je pri Centralni vladi energično zahtevala omejitev izvoza mesa in živine. Obenem je naročila ljubljanskemu magistratu, da maksimira cene na višino, kakor je bila pred tem nastalim podražanjem in kakor se ujemajo s cenami v Mariboru, Novemestu in Kranju. Magistrat mora v slučaju, da se mesarji maksimiranju cen ne pokore, ali da bi ne hoteli sploh prodajati, odvzeti obrtno koncesije. G. predsednik je izjavil, da dobi točnejša poročila od magistrata še tekom dneva, da po njegovi informaciji stopijo zahtevane nižje cene v veljavo v sredo dne 20. t. m. G. predsednik je tudi deputaciji zagotovil, da zadeve ne bo izpustil iz vida in, da bo vse ukrenil, kar je potrebno v varstvo konsumenta in špecično najbolj prizadetega javnega nameščenca. Deputacija se je po nadaljnjem razgovoru zadovoljila z odgovorom predsednika deželne vlade in mu tudi obljubila, da za sedaj ne ukrene ničesar, o čemur ne bi prej obvestila deželno predsedstvo.

— Cene šolskih knjig. Na nekatere pritožbe, ki prihajajo iz občinstva in na članke v listih o visokih šolskih cenah javlja podpisano poverjenstvo, da je vsestransko in temeljito preiskalo to vprašanje, zaslalo poedine knjigotržce in založnike šolskih knjig ter ugotovilo, da so dobavni stroški tiskovnih del in režijski stroški tako visoki, da založniki, oziroma knjigotržci ne morejo šolskih knjig ceneje prodajati, nego so jih prodajali doslej; da prodajajo šolske knjige, ki so izšle v letih 1920/21 v Sloveniji, le po cenah, katere so natisnjene na naslovnem listu, prištevši tem cenam uradno dovoljeno 10% (za ljudskošolske), oziroma 20% (za srednješolske knjige) draginski doklado; da so v lokalnem prometu, to je v Ljubljani sploh opustili omenjenega draginske doklado; da so vsled draginskih razmer, zlasti radi ogromnih režijskih stroškov, bili primorani stari knjigam z dnem 1. februarjem 1921. l. zvišati prodajne cene in da je ta povišek upravičen; naposled da cene za živila, druge življenjske potrebščine in vsakovrstno blago razmerno zelo prekaša ceno šolskih knjig. Poverjenstvo za uk in bogočastje.

— Draga stanovanja v koroških letoviščih. »Nene Frel« Pressac poroča, da lastniki vil in hotelov ob koroških jezerih uspešno tekmujejo z letovišči v Salzammergut. Hoteli v Porečah in Vrbi so se skoro vsi zaprti in na vprašanja se dobi odgovor: »Mi imamo že vse oddano za celo sezono.« Za stanovanje treh sob, kuhinje in verande se zahteva povprečno 50.000 K. Hotelska soba z eno posteljo 150 do 250 K. To pa niso stalne cene, marveč se ugnejejo še zvišati. Ako se hoče kdo pogoditi za stanovanje, dobi odgovor: »Prav, določimo danes ceno 40.000 K, ne morem pa reči, da bi ne stalo stanovanje meseca julija 60 do 70.000 K. Tudi živila so jako draga. Liter mleka stane 40 K. Lastniki vil in hotelov zahtevajo v mnogih slučajih plačila v zunanji valuti, in pričakujejo gostov iz inozemstva s plemenito valuto. Malo boljše so razmere na Osojskem jezeru. Današnji sodijo, da Korošci ne reflektirajo več na dolgoletne zveste goste z Dunaja in Avstrije, marveč čakajo na goste iz Jugoslavije, Italije, Francije in Anglije.

— Potrčila o carine prostem vvozu. Ministristvo trgovine in industrije, oddelek za industrijo in obrt v Beogradu, je izdalo dne 6. aprila 1921 pod št. 1254 odlok, glasom katerega je edinole ono pristojno za izdajanje potrdil, da se gotovo vrste predmeti ne izdelujejo v naši državi ali pa v nezadostni količini. Le taka potrdila morajo vpoštevati carinarnice pri oproščanju carine. — Interesenti se opozirajo, da se v bodoče že vnaprej obrnejo na ministristvo trgovine in industrije, oddelek za industrijo in obrt v Beogradu, za navedbo vseh predmetov, ki jih bodo v kratkem času importirali. Prošnjo je kolektivno

2 dinarjema in priložiti za vsako zaproseno potrdilo kolek za 5 dinarjev. Vse predmetne prošnje so rešujejo kot nujne še isti dan, ko jih prejme ministrstvo, in izdana potrdila veljajo za daljšo dobo.

— Kolo jugoslovenskih sester sester ima svojo odborovo sejo v petek 22. t. m. ob 5. popoldne v Mladiki. Odbor vabi k seji tudi članice, ker so na dnevnem redu važni ukrepi.

— Dolenjske Toplice za invalide. S 1. majem t. l. prične invalidska uprava z brezplačnim zdravljenjem invalidov v Dolenjskih Toplicah. Oni invalidi, ki se žele zdraviti v teh toplicah, naj pošlejo svoje prošnje najkasneje do 20. maja invalidskemu oddelku poverjenosti za socialno skrb (St. Peterska vojašnica). Prošnje morajo biti opremljene z izvidom o nadredu in zdravniškim priporočilom okrajnega ali okrožnega zdravnika, kjer se potrjuje, da je prosilec res potreben zdravljenja v Dolenjskih Toplicah in da je bolezen dejanska v vzročni zvezi z njegovo invaliditeto. Prošnji, ki ne bodo v tem smislu opremljene, se ne more vpoštevati. Zdravljenje bo trajalo povprečno za vsakega invalida 3–6 tednov. Onim invalidom, ki so že letos vrožili prošnje za sprejem v Dolenjske Toplice ni treba ishit ponoviti.

— Avtomobilski zastra Maribor-Gornja Radgona. 18. t. m. je prišel redno voziti avtomobil iz Maribora čez Sv. Lenart v Gornjo Radgona in nazaj. Avtomobil prihaja v Maribor jutraj ob 8. uri, odhaja pa ob 14. uri. Voznja iz Maribora do Gornje Radgone in obratno stane 100 kron, do Sv. Lenarta pa 50 K.

— Vesti iz Prekmurja. V Murski Soboti se je otvoril poseben tečaj za vojake analfabete. Vsak nepismen vojak, ki se za časa službovanja priuči branju in pisanju, se odpusti dva meseca preje iz vojaške službe. — Načelnik St. Peterskega Orla, sedaj policijski uradnik v Murski Soboti, je še vedno velik čestilec bivšega nemškega cesarja Viljema. Ta uradnik ima v svojem stanovanju slike Viljema in se prav nič ne zaveda, da živi v Jugoslaviji. — Število Židov je na podlagi zadnjega ljudskega štetja v primeri s štetjem l. 1910. močno padlo. Takrat jih je bilo 978, sedaj pa jih je 642.

— Poroka. Poročil se je g. Julij Novak, načelnik mariborskega Sokola z gđo. Ljubko Makarjevo iz znane narodne rodbine v Metliki.

— Smrtna kosa. Danes popoldne je pogreb g. Frana Zajca, finančnega svetnika v pokopju. Pokojnik je bil predsednik »Ljudske posojilnice« v Ljubljani. V političnem ozirju je bil somišljenik SLS, sicer pa je bil osebno dostojen kot. Naj v miru počiva!

— Na Pragerskem se vrši v četrtek 21. t. m. zvečer ustanovitev oddelka mariborskega Sokola. Predaval bo dr. Pivko.

— Aretacija poslovodje »Samopomoči«. Zaradi zlorabe združnega imena in štampiljke v svrhu pridobivanja kreditov, uporabe združnega denarja za lastno kupčijo ter zaradi raznih brezvestnosti je načelstvo »Samopomoči« koncem minulega leta odslavilo svojega poslovodjo Karla de Gregorija, doma z Grosupljega na Dolenjskem, ter ga pozvalo, da svoje pregreške popravi. Ker tega še doslej ni storil, ga je naznanilo državnemu pravdnstvu, ki je večerj dopoldne odredilo aretacijo Gregorijevega trgovskega tovaršila. Iv. Kavčiča iz Trsta. Imetje obeh aretirancev je zaseženo ter je z njim škoda »Samopomoči« docela krita. Dognano je, da je Karel de Gregorio kot poslovodja zakrivil vse težkoče, v katere je zašla zadruga.

— Sam je šef v kletko. Obmejno orožništvo je že delj časa zasledovalo mladega tihotapca, 17letnega Fr. Škrabla, ki je pobegnil v Avstrijo. Ker se mu pa tam ni posebno dobro godilo, se je vrnil in se skrival pred orožniki. V tem času je ukradel nekemu posestniku kožo in ker sta ga mož in žena obdolžila tatvine, je šel kratkomaletno. Toda na sodišču se je mlad tihotapec vnel. Tožnica sta prinesla namreč poročilo orožniške postaje, da je Škrabl tihotapec in nevaren tat, ki ga zasledujejo. Sodnik dr. Kramer je izročil nato fante tatniškemu pazniku, ki ga je odvedel v zapora.

— Zagrebški trgovce oropani na Dunaju. Trgovca Cvetka Karana iz Zagreba je ustavila pred južnim kolodvorom na Dunaju neka komisija, kateri je moral izročiti 409.000 avstrijskih kron. Komisija mu je dala za to potrdilo, narkar je trgovce opazil, da so ga oropali, toda bilo je prepozno.

— Dragi šolski zvezli — poved tatvine! Mali bratec in sestrice Edek, Malci in Anči so stikali po glavnem kolodvoru in začeli pri nekem vagonu, naloženem s kostmi za tovarno kleja, pobirati na tleh ležeče kosti. Nabrali so jih precej kilogramov in jih potem prodali ljubljanskim cunjarjem, kilogram po 1 K. Edek pa ni bil zadovoljen samo s kostmi na tleh, ampak začel jih je jemati tudi z voza. Enkrat je tako nabral celo 180 kg. Vse je prodal. Ko so jih zasledili kriminalni organi in vprašali Edeka, kam da je dejal denar, je Edek mirno odgovoril: »Denar sem porabil za šolske zvezke in piškotke, nekaj pa mamici dala!«

— Zepna tatvina pred kinom. Privatni uradnik Anki Augustin je ne-

znan žepar izmaknil pri vходу v kino torbico z nekaj denarja in ključji.

— Tatvina cirkularja. Jože Praprotnik iz Polhovca gradca ter brata Anton in Jože Jarc iz Medvod so bili aretirani, ker so Mlekarski zadrugi odnesli cirkularni stroj, vreden 10.000 K. Prodali so ga nekemu strojarju v Medvodah za 2100 K.

— Ukraden pariz. Kavarnarju g. Franu Krapežu je bil iz nezaklenjenih šupe v Mestnem logu ukraden velik tovorni voz, takozvani pariz, vreden 4000 K. Voz je bil zeleno pobarvan in brez zavore. Tatvine je sumljiv nek njegov bivši hlapec, ki je gotovo voz prodal kakemu kmetu v ljubljanski okolici.

— Poneverba. Aretiran je bil invalid in bančni sluga Alojzij Culkar, ker je poneveril nad 13.000 K denarja, izročene ga mu za pošto. Pri aretirancu so našli še nekaj nad 4000 K.

— Pokvarjeno meso. Tržno nadzorništvo je zaplenilo mesarici Mariji P. na mesarski stojnici na Vodnikovem trgu 11 kg govejega mesa, ker je bilo smrdljivo in zdravju škodljivo. P. se bo morala zagovarjati pred sodiščem.

— Pozor pred izgubljenimi ameriškimi čeki. Leon Wuds Kasper, delegat ameriške pomožne akcije, je izgubil čekovno knjižico »American express company trawer travelers checks« in en »liberty bond«. Dva čeka po 50 dolarjev št. 8417200 in 8417201 in pet čekov po 100 dolarjev št. 95, št. 9457117 do —21.

— Tatvina brzojavne žice. Brzojavni mojster Valentin Triglav je že tretjič ugotovil med Vrhniko in Logatcem veliko tatvino bakrene žice z brzojavnih drogov. Sedaj so neznani tatovi odnesli 210 m žice v vrednosti 3500 K.

— Razpisane učiteljske službe. Na javnih mestnih osnovnih in meščanskih šolah v Ljubljani je razpisanih šest kroiranih učnih mest za srbohrvaščino v stalno namestitve, in sicer tri za učitelje in tri za učiteljice. Prosilci in prosilke morajo biti izprašani(e) iz srbohrvaščine kot učenega jezika. Prošnje se more vlagati po službeni poti do dne 12. maja t. l. pri mestnem šolskem svetu ljubljanskem.

— Otvoritev telefona v Dolenjem Logatcu. Pri poštnem uradu Dolenji Logatec se je otvorila dne 5. aprila t. l. javna govornilnica za krajevni in medkrajevni promet z omejeno dnevno službo.

— Dodatek telefonskemu imeniku za Slovenijo. Poštno in brzojavno ravnanje v Ljubljani je izdalo k imeniku telefonskih naročnikov in telefonskih uradov v Sloveniji še »Dodatek« ter ga odda zainteresiranim proti povratni nabavnih stroškov, t. j. za izvod 1 dinar. V Ljubljani in Mariboru ga prodajata tamojšnja glavna poštna urada, nadalje ga prodajajo tudi poštni uradi Celje, Ptui, Trzin in Kranj. Interesanti iz drugih krajev naj naroče »Dodatek« k telefonskemu imeniku pri gospodarskem uradu poštnega in brzojavnega ravnanstva v Ljubljani.

— Razpisane trafike. Na bivšem Stajerskem in v Prekmurju so razpisane do dne 10. maja t. l. tobačne trafike v nastopnih krajih: v davčnem okraju Celje: v Prekopi št. 3 in v Čepclah št. 25 (obe trafike se združita v eno samo novo trafiko) ter na Vranskem št. 9; v davčnem okraju Maribor: pri Gornji Sv. Kungoti št. 192 in št. 208 (obe trafiki se združita v eno samo novo trafiko); v davčnem okraju Ormož: v Grabah št. 20, v Središču št. 114, v Saveh št. 24 in v Vodrančah št. 2; v davčnem okraju Slovenjgradec: v Golavabuki št. 28; v davčnem okraju Dolnja Lendava: v Srednji Bistrici št. 32; v davčnem okraju Murska Sobota: v Bakovcih št. 133, v Jeriševcih št. 39 in v Cankovi št. 76. Natančen razpis teh tobačnih trafik je razglašen v »Uradnem listu« št. 41.

— Uredbo o poljedelskem kreditu objavlja »Uradni list« št. 41.

— Izurjeni risarji za izdelavo stavbenih načrtov se iščejo za celodnevno ali popoldnevno službo. Reflektanti dobe nadaljnje informacije v uredništvu lista.

Družinske vesti.

— Za pevski zbor šentjakobskega naprednega društva v Ljubljani je daroval g. dr. Dinko Puc 400 K. Za Menart pa znova nabral 200 K. Za izletni sklad tega zbora je v spomin obljube zvestobe dne 18. aprila med Jugoslavijo in Čehoslovaško darovala neimenovana 200 K. Najlepša zahvala!

— Za dramatski odsek šentjakobskega naprednega društva v Ljubljani sta nabrali gospe Marnova in gospe Zorčeva 4240 K in so darovali: gg. Viktor Meden 200 K, Avgust Skaberne 200 K, Janko Češnik 100 K, Angeloslav Hraštnik 200 K, Dolar & Fabiani 100 K, neimenovan 100 K, Anton Krišper 100 K, Škof - Wanek 100 K, R. Punc & drug 100 K, dr. Ivan Tavčar 100 K, M. Geršek & drug 100 K, dr. Dinko Puc 100 K, Fr. Seunig 80 K, neimenovan 400 K, zavarovalna družba »Croatica« 400 K, zavarovalna družba »Slavija« 500 K, neimenovan 400 kron, Slov. eskomptna banka 500 K, vesela družba pri Jeršinu v Rudniku 460 kron. V isti namen je nabrala gđna. Pavla Čehovarjeva že nad 600 K v domači gostilni, na svatovski revirnega nadzornika g. Lotriča se je nabralo 200 K. Požrtvovalnim nabiral-kam in zavednim darovalcem najlepša zahvala! Naj bi tem sledili še oni rodoljubi, katere pridejo te dni obiskat naše znate nabiralke.

Akademiki in akademске svobostine.

Iz sobotnih dogodkov v opernem gledališču se je izcimilo z ozirom na nastop policijskih organov ob priliki aretacij akademikov drugo za akademsko omladino aktualno vprašanje. Že delj časa se je v akademskih krogih razpravljalo o akademskih, že stoletja starih svobostinah in privilegijih. Tudi neka razprava pred ljubljanskim deželnim sodiščem, ki se je večerj zaključila, je pokazala, da policijski organi nimajo na eni strani preciznih inštrukcij glede nastopa napram akademikom, na drugi strani pa tudi akademiki napadno interpretirajo svoje svobostine.

Z velikim letakom v univerzitetni avli je bil za večerj ob 3. pop. sklican protestni shod akademsko omladine z dnevnim redom: »Nastop policije v operi in gledališka uprava. V veliki dvorani univerze je bila zbrana številna omladina, okoli 600 akademikov vseh struj. Dvorana in galerije so bile do zadnjega kotička napolnjene in bilo je živahno vrvenje. Akademik Ude, izvoljen za predsednika shoda, je kratko očrtal dejstva o nastopu policije v gledališču, filozof Plešentjak pa je prečital tri protestne resolucije, naslovljene na deželno vladu, policijsko ravnanje in upravo gledališča. Te resolucije so bile z velikim odobravanjem sprejete. Resolucije vsebujejo več protestnih točk in razne zahteve. Predvsem zahtevajo akademiki garancije za svoje svobostine in stroge disciplinarne preiskave o vseh dogodkih. Glasbenik Marolt je podal poročilo o razmerah v operi in priporočal treznost nastopa. Izvoljen je bil na poseben reprezentacijski odbor, ki ima nalogo varovati akademsko privilegije in voditi nadaljno borbo.

Po končanem shodu je odšla akademsko mladež v povorki pred deželno vladu in policijsko ravnanje, kjer je deputacija izročila zadevne resolucije. Predsednik dr. Baltić je deputaciji zagotovil, da uvede o dogodkih preiskavo.

Ker deputacija ni mogla izročiti po dnevu resolucije zastopnikom gledališke uprave, se nekaj akademikov že okoli 7. zvečer zbralo pred opero in napravilo močan kordon, tako da so zabranili vstop obiskovalcem opere. Deputacija akademikov je potem izročila resolucijo intendantu g. prof. Juvančiču, ki je na vse točke resolucije podal zahtevana pojasnila. Deputacija pa s tem odgovorom ni bila zadovoljna, kakor tudi ne pred opero zbrani maloštevilni akademiki. Bilo je mnogo govorov, nagovorov, vzklikov, brbljgov in živogov in je stvar mestoma zavozila na stranska pota. Deputacija se je še enkrat potem vrnila k intendantu, ki je v imenu uprave podal izjavo, da se sobotni dogodki globoko obžalujejo in da bo dovoljen vstop dijaštva v opero. Akademiki so bili s to izjavo deloma pomirjeni in so vsi odšli, ne da bi kdo šel k predstavi. Ob pol 10. torej pozno zvečer se je na to prišla predstava opere »Thais« in je mirno končala.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Sreda, 20. aprila: Borba. Red A. Četrtek, 21. aprila: Školjka. Po znižanih cenah. Izven.

Opera.

Sreda, 20. aprila: Zlotozorg. Red E. Četrtek, 21. aprila: Zaprt.

— Iz pisarne Glasbene Matice. Ravno kar je došel III. zvezek Koroskih narodnih pesmi, nabral in četverglasno postavil Zdravko Svirkar. Cena 18 K. Ta teden se bodo pričele razpisati članom Glasbene Matice društvene muzikalijske in sicer dobe člani za leto 1918/19 — Svirkar: Koroske narodne pesmi III. zvezek, za leto 1919/20 — Ravnik: »Sequidille«, 7 pesmi za tenor in za leto 1920/21 — Škerjanec: 7 pesmi.

Sokolstvo.

— Sokolsko društvo v Šiški vabi na predavanje »O zvezdah« (II. del), ki se vrši v četrtek dne 21. t. m. ob 20. uri v prvem razredu deske ljudske šole v Šiški.

— Sestanek slovenskih Sokolov v Zagrebu. V Zagrebu se nahaja večje število Sokolov — po večini železniški uradniki in uradnice, ki so ostali zvesti sokolski misli tudi po preselitvi in so v najbližji zvezi ostali s slovenskim Sokolstvom in aktivno sodelujejo pri Sokolu I. v Zagrebu. V četrtek dne 14. t. m. so imeli v gostilni Zagreb dober obiskani sestanek, ki so ga posetili tudi bratje iz zagrebškega Sokola I. na čelu jim brat dr. Lazar Car. Na sestanku je bil razgovor o potrebi aktivnega sodelovanja pri Sokolu I. Brat Makar je podal v izveščju poročilo iz zadnjega običnega zbora Sokola I. v Ljubljani in poročilo o podrobnih organizaciji tega vzornega sokolskega društva. Brat dr. Lazar Car je v oduseljenih besedah budil Sokole in povdaril posebno važnost sokolskih stvari za napredek in edinstveno državno misel v času, ko ogrožajo državo številni notranji nasprotniki v zvezi s političnimi agenti ki jih pošiljajo med nas in plačujejo zunanje države. Soglasno je bila sprejeta misel najbližjega sodelovanja slovenskih Sokolov z zagrebškima sokolskima društvi. Sestanek je posejil tudi univerzitetni profesor dr. Plešić in pa novo ustanovljeno in dobro uspevajoče pevsko društvo »Savca« v Zagrebu, ki je po zaključku sokolskega razgovora zapelo več slovenskih pesmi.

Najnovejša poročila.

Predsednik Masaryk ozdravel.

— Praga, 20. aprila. Predsednik Masaryk je večerj zapustil posteljo. Zdravniki upajo, da bo mogel v drugi polovici maja odpotovati na otok Capri.

Italijanska binavoščina glede Baroša.

— Reka, 19. aprila. Iz Rima je prišel polkovnik Carletti, član italijanske delegacije za razmejitve, da bo tu s člani vlade proučeval sredstva, kako se da vprašanje baroškega pristana na najboljši način rešiti v prilog reške države. V rimskem parlamentu italijanska vlada noče govoriti o baroškem vprašanju, marveč je tam zavijala hri navsko oči in svarila pred prenaplenostjo, sedaj pa pripravljala sredstva, da bi se Baroš priklopil Reki. Mislimo, da bo dala jugoslovenska vlada na italijansko zvijačnost pravi odgovor.

Antantia zahteva nemško zlato.

— d Pariz, 19. aprila. Reparacijski odsek je poslal komisiji za vojna bremena noto, v kateri zahteva, naj se zlato državne banke do 1. maja prepelje v zasedeno ozemlje. Če Nemčija ne bi hotela izvesti teh zahtev, bi bila reparacijska komisija prisiljena zahtevati, naj Nemčija takoj izroči vse svoje zlato. Ravno za to, da bi tega ne bilo treba, je reparacijska komisija sklenila, naj se to zlato za enkrat samo prepelje v Kolin ali Koblenz. Reparacijska komisija bo do 22. aprila pričakovala noto komisije za vojna bremena.

Nemški protipredlogi.

— d Pariz, 19. aprila. »Temps« poroča iz Kolina: Berlinske vesti javljajo da bo nemška vlada v najkrajšem času predložila nove reparacijske predloge. Nemčija bo predlagala različne rešitve vprašanja reparacij, da bodo zavezniški lahko izbirali. Nekateri predlogi se bodo tikali dajatev, drugi pa denarne odškodnine. Dajatve se bodo vsile tako: Gotova dela bi lahko izvršili konzorcij nemških podjetij. Gotove dobave bi se doposale prebivalcem razrušenega ozemlja po nemških industrijskih podjetjih. Te dobave bi se plačevale z boni, katere bi Nemčija izročila dotičnim prebivalcem. (Glede denarne odškodnine bo predlagala Nemčija zaveznikom desetkratno letno rento po tri milijarde zlatih mark in izpremenljiv letni obrok, ki bo odgovarjal petini vse vrednosti nemškega izvoza v države entente. Da bi del tega obroka takoj plačala, bo Nemčija najela deset milijard zlatih mark mednarodnega posojila, za kar plača Nemčija do 5% obresti. To posojilo bi se krilo z dohodki železnic. Končno bo Nemčija razpravljala o sredstvih, da bi se določila konvencionalna vsota njenih dolgov. Berlinski krogi so prepričani, da zavezniški ne bodo sprejeli teh predlogov, vendar pa jih bo nemška vlada vsekakor predložila spritno vsega sveta, da bi morda vsaj del javnega mnenja smatral te pogoje za zadostne in vplival na zaveznike, da ne bi zasedli ruhrskega ozemlja. »Temps« pristavlja tej brzojavki: Jasno je, da zavezniške velesile ne bodo zadovoljne s temi protipredlogi. Nemčija krivo tolmači mirovno pogodbo. Sedaj pa ni več čas za nezmislne debate.

Pred razpisom madžarskega parlamenta?

— Budimpešta, 20. aprila. Govor ministrskega predsednika Bethlena ni zadovoljil krščansko-socialnih krogov, v katerih mislijo, da namerava ministrski predsednik razpustiti parlament. Grof Andrássy je izjavil, da on in njegova stranka ne bosta delala težkoč novi vladi.

Grški glavni stan o Smirni.

— Pariz, 20. aprila. Grški glavni stan se je preselil v Smirno.

Ruska vojna odškodnina Poljski.

— d Kočani, 19. aprila. Kakor javljajo iz Rige iz zanesljivega vira, se je ob enem z rusko-poljsko mirovno pogodbo sklenil med Poljsko in sovjetsko Rusijo tajni dogovor po katerem se Rusija obveže, plačati v enem letu pet milijonov zlatih rubljev. Ostalih trideset milijonov zlatih rubljev bo plačala v sirovinah in v blagu. Poljska bo poskušala doseči, da se Rusiji izplačajo njene trijatve in inozemstvu in dobi za to 20% provizije. V mirovni pogodbi je bilo samo določeno, koliko mora Rusija skupno plačati, ni pa bil določen način plačevanja.

Angleški radarji odklanjajo pogajanja.

— d London, 19. aprila. Izjava, ki jo je nocoj izdala zveza radarjev ter odgovor zveze lastnikov rudokopov, ne vsebujeja ničesar, iz česar bi se moglo upati na vzpostavitev pogajanj. Po odgovoru lastnikov rudokopov odklanjajo radarji razpravljati o plačah, dokler se ne ugoti njihovim glavnim zahtevam.

Gospodarske vesti.

— d Zagreb, 19. aprila. Devizov Berlin 225—226,50, Italija izplačilo 663 do 670, Italija ček 665—666, London 554—561, Newyork kabel 140—0, Newyork ček 139,50—140, Pariz 1008 do 1014, Praga 196—196,50, Svica 2450 do 2460, Dunaj 22,30—22,45, Budimpešta 50—51, Valute: dolarji 138,50 do 139,50, avstr. krone 23—0, carski rublji 75—82, napoleonor 475—478, nemške marke 0—228, rom. lei 210—213, ital. lire 650—660, češkoslovaške krone 190—193.

Poslano.*

Na naslov kr. italijanskega delegata v Ljubljani.

Trikrat sem prosil italijansko vlado v Trstu, da mi dovoli prepeljati moje pohištvo iz Idrije v Ljubljano. Končno se je vendar ugodilo moji prošnji, kar pa kr. italijanskemu delegatu v Ljubljani ni zadostovalo; moral sem prosti znova na civilni komisariat v Idriji. Ko je bila tudi ta prošnja ugodno rešena, sem dobil od gosp. delegata vizume za tri ljudi in 3 pare konj, a potrdila o ugodno rešeni prošnji mi ni hotel izdati, čeprav sem ga izrecno zahteval, češ, da vizumi popolnoma zadostujejo. Vedel sem, da se bo potrdilo o ugodni rešitvi prošnje od mene zahtevalo, vendar nisem pričakoval, da mi bo delal zapreko civilni komisariat v Idriji, ki je vendar sam dovolil izvoz pohištva, zlasti še, ker sem imel v rokah obvestilo predsedništva deželne vlade v Ljubljani (oddelek za zaščito beguncev), da mi je generalni civilni komisariat v Trstu glasom dopisla kr. italijanske delegacije v Ljubljani, št. 266/II, dovolil prevoz pohištva. — Pohištvo sem smel naložiti, ne pa odpeljati, dokler nisem prinesel od kr. italijanske delegacije v Ljubljani potrdila, da je resnično omenjeno obvestilo predsedništva deželne vlade v Ljubljani. — S tem svojim postopanjem mi je povzročil kr. italijanski delegat v Ljubljani 12.000 K nepotrebnih stroškov, ker so bili po njegovi krivdi konji in vozi tri dni dalje na poti.

Ljubljana, 17. aprila 1921.

Leon Andree, prof.

Zidovska ulica 5/L.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeb.

Telefon št. 567
Cekovni račun 12205

Obreštuje najugodnejše vloge na knjižnice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Štiri milijone kron
zadene v najbolj srečnem slučaju igralec Državne razredne loterije.

Premijo 320.000 kron
v tretjem razredu in premijo v četrtem

400.000 kron
sta zadeli srečki kupljeni pri

Zadružni gospodarski banki.
Novo žrebanje

se vrši od 12. maja do 2. junija. Kdor je dosedaj igral, a še ni zadel, mora zamenjati srečke 4. razreda za nove srečke 5. razreda do 7. maja. Nova srečka stane kolikor stara: cela K 192, polovica K 96, četrtnina K 48, osmina K 24. Kdor še ni igral, a hoče igrati v 5. razredu, mora plačati srečke vseh petih razredov, torej petkratni iznos. — Nekaj srečk ima še na razpolago

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani, Dunajska c. 38/I.
Zadnje prilika! Zadnja prilika!